

*Регулярні звіти про доходи і видатки
Державного бюджету України мають бути
оприлюднені.*

*Контроль від імені Верховної Ради
України за надходженням коштів до
Державного бюджету України та їх
використанням здійснює Рахункова
палата.*

Конституція України (статті 95 і 98)

**ВИСНОВОК
ЩОДО ВИКОНАННЯ
ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ
ЗА ПЕРШИЙ КВАРТАЛ 2014 РОКУ**

**Висновок щодо виконання Державного бюджету України за перший квартал 2014 року підготовлено департаментом з питань бюджетної політики і затверджено постановою Колегії Рахункової палати.
Рахункова палата України, 2014.**

Відповідальний за випуск:
заступник директора департаменту
з питань бюджетної політики
Тесленко О. І.

© Рахункова палата України.
Матеріал офіційний. При використанні
посилання на Рахункову палату обов'язкове.

З М І С Т

I. ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ Й ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	4
II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ	11
III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ.....	19
IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ	32
V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ	40
ВИСНОВКИ.....	45
ПРОПОЗИЦІЇ	46

Відповідно до вимог Бюджетного кодексу України і Закону України „Про Рахункову палату”, Колегія Рахункової палати затвердила Висновок щодо виконання Державного бюджету України за перший квартал 2014 року.

Висновок Колегії Рахункової палати підготовлений на основі квартального звіту про виконання Державного бюджету України, місцевих бюджетів та зведеного бюджету станом на 01.04.2014, поданого Державною казначейською службою Рахунковій палаті листом від 05.05.2014 № 15-08/424-10685, звітних та інформаційно-аналітичних даних Міністерства фінансів, Державної казначейської служби, Національного банку, Міністерства доходів і зборів, Державної служби статистики, Фонду державного майна.

I. ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ Й ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. За перший квартал 2014 року доходи державного бюджету загалом становили 88 млрд 803,2 млн грн, або 22,2 відс. річного плану (400 млрд 442,2 млн гривень). Видатки державного бюджету здійснені в сумі 92 млрд 817,8 млн грн, або 19,6 відс. річного плану (474 млрд 116,2 млн гривень).

До загального фонду державного бюджету надійшло доходів у сумі 78 млрд 375,9 млн грн, або 100,0 відс. плану на січень – березень (78 млрд 337,2 млн грн) і 22,7 відс. річного плану (345 млрд 459,3 млн гривень). Видатки загального фонду становили 82 млрд 900,8 млн грн, або 90,2 відс. плану звітного періоду (91 млрд 924,2 млн грн) і 20,3 відс. річного плану (408 млрд 73,7 млн гривень).

До спеціального фонду державного бюджету зараховано доходів у сумі 10 млрд 427,3 млн грн, або 19,0 відс. річного плану (54 млрд 982,9 млн гривень). Видатки спеціального фонду становили 9 млрд 917,0 млн грн, або 15,0 відс. річного плану (66 млрд 42,5 млн гривень).

У результаті державний бюджет загалом виконано з дефіцитом у сумі 4 млрд 94,2 млн грн, або 5,2 відс. річного плану. При цьому загальний фонд виконано з дефіцитом 4 млрд 340,0 млн грн, або 32,4 відс. плану на перший квартал (13 млрд 414,1 млн грн) і 6,9 відс. річного плану (62 млрд 565,7 млн грн), спеціальний фонд – з профіцитом 245,8 млн грн, при плановому обсязі річного дефіциту в сумі 15 млрд 932,6 млн гривень.

Загальний обсяг фінансових ресурсів державного бюджету становив 116 млрд 304,4 млн грн, у тому числі надійшло доходів на

суму 88 млрд 803,2 млн грн, отримано надходжень для фінансування бюджету – 27 млрд 217,4 млн грн, повернуто кредитів – 283,8 млн гривень.

Фінансові ресурси державного бюджету спрямовані переважно на здійснення видатків – 92 млрд 817,8 млн грн, погашення державного боргу – 17 млрд 251,6 млн грн, придбання цінних паперів – 11 млрд 66,4 млн грн, надання кредитів – 363,4 млн гривень.

Загалом залишок бюджетних коштів, що обліковується на рахунках державного бюджету, з початку року зріс на 3 млрд 905,4 млн грн, або 12,7 відс., і на 01.04.2014 становив 34 млрд 741,9 млн грн, у тому числі загального фонду – на 85,1 млн грн, або в 2,9 раза, – до 129,5 млн грн, спеціального фонду – на 3 млрд 820,3 млн грн, або 12,4 відс., – до 34 млрд 612,4 млн гривень.

1.2. У січні – березні поточного року виконання державного бюджету відбувалося в умовах спаду економіки. За оперативною оцінкою Державної служби статистики, реальний валовий внутрішній продукт у звітному періоді знизився на 1,1 відсотка.

При затвердженні державного бюджету на 2014 рік враховано основні прогностичні макропоказники економічного і соціального розвитку, схвалені постановою Кабінету Міністрів України від 18.12.2013 № 978 зі змінами і доповненнями, внесеними постановою від 25.03.2014 № 82. Стан виконання цих показників наведено в таблиці 1.

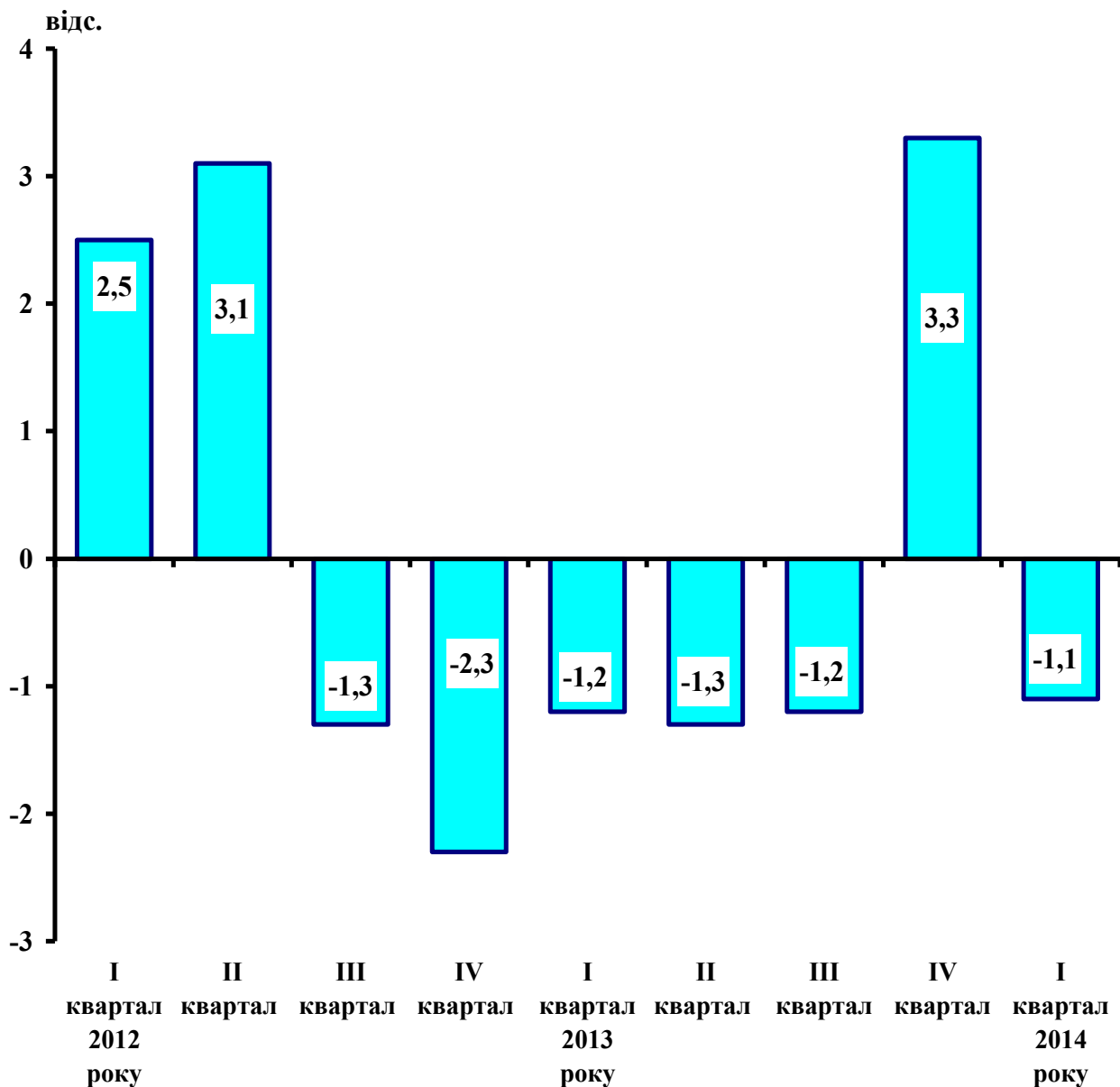
Таблиця 1

Основні показники економічного і соціального розвитку

№ з/п	Показники	2013 рік січень- березень, фактично	2014 рік	
			враховано при затвердженні державного бюджету	січень- березень, фактично
1.	Валовий внутрішній продукт реальний, у відс. до відповідного періоду попереднього року	98,8	97,0	98,9
2.	Індекс споживчих цін до грудня попереднього року, відс.	100,1	112,0	103,0
3.	Індекс цін виробників промислової продукції до грудня попереднього року, відс.	100,9	112,3	103,0
4.	Середньомісячна номінальна заробітна плата працівників, грн	3 080	3 379	3 244
5.	Індекс реальної заробітної плати, у відс. до попереднього року	109,9	95,4	103,5
6.	Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн дол. США	-3 223	-12 604	-644
7.	Експорт товарів і послуг, млн дол. США	19 845	82 711	18 606
	у відс. до відповідного періоду попереднього року	95,2	96,9	93,8
8.	Імпорт товарів та послуг, млн дол. США	-23 068	-95 315	-19 250
	у відс. до відповідного періоду попереднього року	99,1	94,7	83,4

Після економічного зростання у четвертому кварталі 2013 року, що відбулося за рахунок рекордного врожаю зернових культур і статистичного ефекту низької бази порівняння, у першому кварталі поточного року відновився спад економіки, який розпочався з третього кварталу 2012 року (діаграма 1).

Діаграма 1. Приріст (зниження) реального ВВП у 2012 – 2014 роках
(у відс. до відповідного кварталу попереднього року)

Найбільше ділова активність знизилася в будівництві, обсяг продукції якої, порівняно із січнем – березнем 2013 року, скоротився на 6,4 відс. внаслідок зниження будівництва промислових, торговельних, лікувальних, спортивних, навчальних, розважальних тощо об'єктів на 13,7 відс. при зростанні будівництва житла на 6,1 відсотка.

У промисловості зниження виробництва становило 5,0 відс. внаслідок зменшення на 7,7 відс. обсягів продукції переробної промисловості, насамперед машинобудування – на 17,9 відс. і металургійної промисловості – на 10,7 відсотка. При цьому випуск продукції добувної промисловості скоротився на 1,3 відс., а окремих її видів збільшився, зокрема видобуток залізних руд – на 6,6 відс., природного скрапленого газу – на 4,6 відсотка. У результаті частка сировини, палива в загальному обсязі реалізованої промислової продукції в січні – березні поточного року, порівняно з аналогічним періодом попереднього року, збільшилася на 0,7 відс. пункту і, відповідно, знизилася частка продукції з високим ступенем переробки.

Скорочення обсягів у промисловості та будівництві призвело до зниження на 3,1 відс. вантажообороту і на 2,0 відс. оптового товарообороту.

При цьому оборот роздрібної торгівлі, порівняно із січнем – березнем 2013 року, збільшився на 7,7 відс., обсяг виробництва у сільському господарстві зріс на 6,0 відсотка.

Як наслідок, обсяг освоєних капітальних інвестицій зменшився, порівняно з першим кварталом попереднього року, загальною на 23,1 відс., у промисловості – на 34,7 відсотка.

1.3. В умовах падіння ділової активності, девальвації гривні і зниження платоспроможності позичальників зріс рівень доларизації економіки, банки спрямовували отримані від Національного банку значні обсяги рефінансування і залучені депозити не на кредитування, а на придбання іноземної валюти й облігацій внутрішньої державної позики.

Якщо у січні поточного року офіційний курс гривні до долара США становив 7,93 грн, то до кінця березня відбулася девальвація гривні на 38,1 відс. – до 10,95 грн, що є історичним максимумом. Оскільки з використанням офіційного курсу гривні до іноземних валют обчислюються податок на додану вартість, акцизний збір із ввезених на територію України товарів, податки на міжнародну торгівлю і зовнішні операції тощо, сумарна частка яких перевищує чверть доходів державного бюджету, а також окремі його витрати, суттєва волатильність офіційного курсу гривні до долара США створює додаткові ризики невиконання державного бюджету.

Девальвація гривні до іноземних валют призвела до зменшення коштів на депозитних рахунках у національній валюті на 42,1 млрд грн, або 10,0 відс., і збільшення обсягів валютних депозитів внаслідок, головним чином, девальвації гривні на 45,4 млрд грн, або 18,0 відсотка. При цьому вплив готівкової іноземної валюти з рахунків банків становив 3 млрд 372 млн дол. США, тоді як у січні – березні 2013 року – 27 млн дол. США.

Обсяг залишків кредитів зріс у звітному періоді на 90,7 млрд грн, або 10,0 відс., за рахунок збільшення залишків кредитів в іноземній валюті – на 108,6 млрд грн, або 35,2 відс., внаслідок, головним чином, девальвації гривні, тоді як в національній валюті – знизився на 17,9 млрд грн, або 3,0 відсотка.

Як наслідок, частка залишків депозитів в іноземній валюті зросла у звітному періоді на 6,6 відс. пункту – до 43,6 відс., а кредитів – на 7,8 відс. пункту – до 41,6 відс., що збільшило залежність економіки від коливань на валютному ринку.

В умовах відтоку депозитів банки отримали від Національного банку рефінансування у звітному періоді, головним чином у лютому – березні, на суму 63,1 млрд грн, або в 10,3 раза більше, ніж у першому кварталі попереднього року, що стало одним із чинників підвищеного попиту банків на іноземну валюту.

При цьому Національний банк у січні – березні здійснив на міжбанківському валютному ринку чистий продаж іноземної валюти на суму 2,5 млрд дол. США, що у 3,1 раза більше, ніж у відповідному періоді попереднього року. Зазначене стало одним з основних чинників зменшення міжнародних резервів Національного банку на 5,3 млрд дол. або 26,0 відс., – до 15,1 млрд доларів. У результаті співвідношення міжнародних резервів до обсягу місячного імпорту товарів та послуг зменшилося з 2,4 до 2,0.

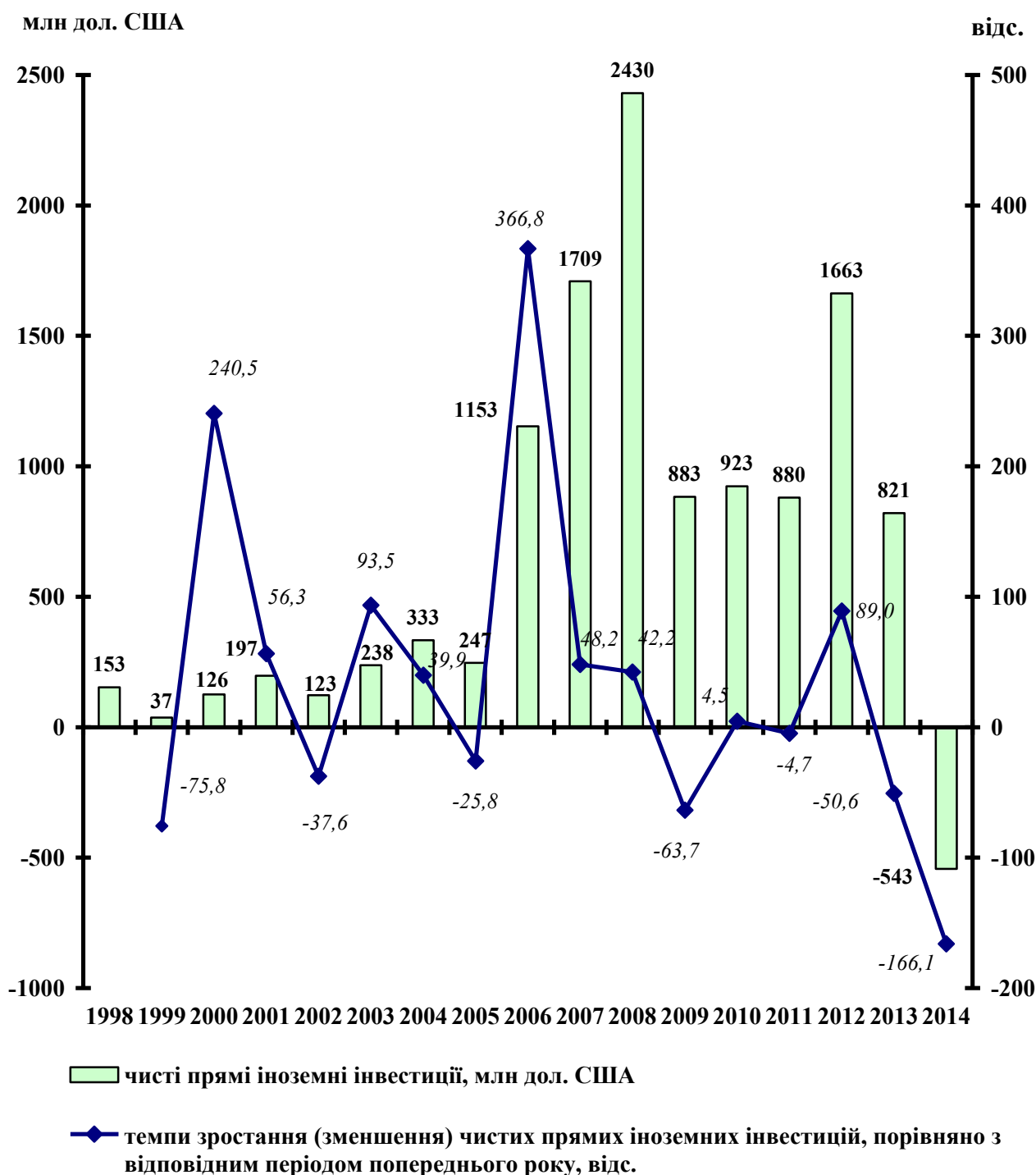
Банки в умовах зростання ризиків кредитування значну частину наявних ресурсів також спрямовували на придбання облігацій внутрішньої державної позики. Так, у звітному періоді обсяг облігацій внутрішньої державної позики у власності комерційних банків збільшився на 7,4 млрд грн, або 9,7 відс., – до 83,8 млрд грн, а Національного банку – на 22,4 млрд грн, або 15,2 відс., – до 169,4 млрд гривень.

1.4. Більш суттєве зниження в січні – березні 2014 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, обсягу імпорту товарів, ніж скорочення експорту, призвело до зменшення в 5,0 раза дефіциту торговельного балансу. При цьому відбувся чистий відплив прямих іноземних інвестицій.

За даними Національного банку, в січні – березні поточного року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, експорт товарів знизився на 1 млрд 11 млн дол. США, або 6,5 відс., тоді як імпорт – на 3 млрд 592 млн дол. США, або 18,3 відсотка. Найбільше скоротився експорт продукції машинобудування – на 498 млн дол. США, або 19,7 відс., хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – на 404 млн дол. США, або 25,9 відс., і металургії – на 335 млн дол. США, або 7,7 відсотка. Скорочення експорту пов'язано насамперед з ускладненням доступу на ринки Російської Федерації, експорт до якої, порівняно із січнем – березнем попереднього року, знизився на 24,4 відсотка. При цьому найсуттєвіше скоротився імпорт продукції машинобудування – на 1 млрд 474 млн дол. США, або 32,1 відс., природного газу і вугілля – на 1 млрд 348 млн дол. США, або 25,9 відсотка. У результаті дефіцит торговельного балансу, що є основною складовою рахунку поточних операцій платіжного балансу, зменшився на 2 млрд 579 млн дол. США – до 644 млн дол. США.

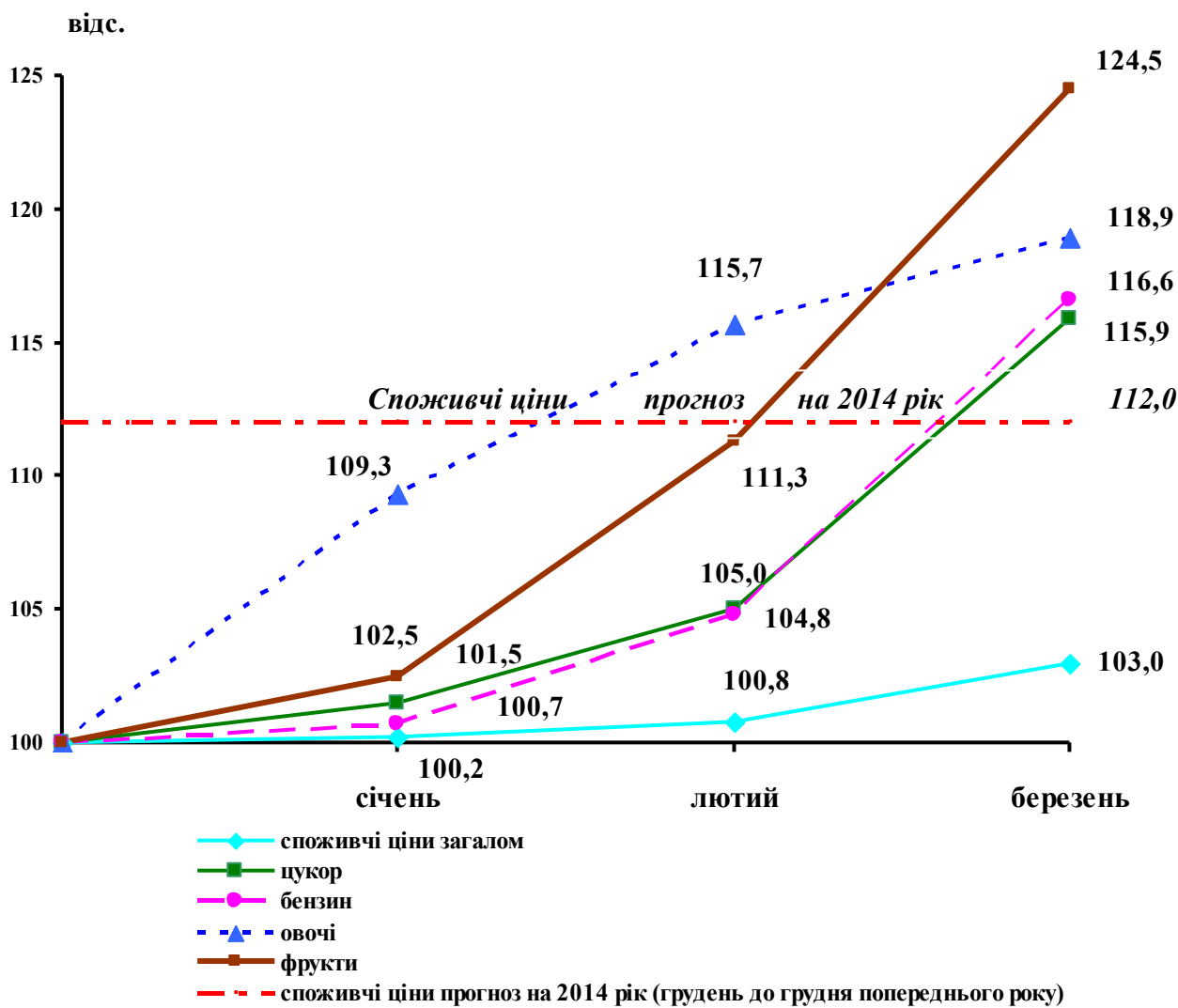
У звітному періоді чистий відплив прямих іноземних інвестицій становив 543 млн дол. США, при цьому 359 млн дол. США, або 66,1 відс. загальної суми, виведено з країни в березні. Чистий відплив прямих іноземних інвестицій у січні – березні поточного року відбувся вперше з 1998 року, коли розпочалося офіційне оприлюднення Національним банком кварталних даних платіжного балансу (діаграма 2).

Діаграма 2. Чистий приплив (відплив) прямих іноземних інвестицій у січні – березні 1998 – 2014 років

1.5. Споживчі ціни в березні поточного року до грудня попереднього року, за даними Державної служби статистики, зросли на 3,0 відс., порівняно з 12,0 відс., врахованого при затвердженні державного бюджету. Водночас на окремі товари, у тому числі і соціально значущі, ціни підвищилися суттєвіше (діаграма 3).

Діаграма 3. Індекси цін на окремі соціально значущі товари у січні – березні 2014 року
(у відсотках до грудня попереднього року)

Загалом зростання споживчих цін у звітному періоді спричинено подорожчанням продуктів харчування на 4,2 відс., частка яких у структурі споживчих грошових витрат домогосподарств становить 50,8 відсотка. Найбільше зросли ціни на фрукти – на 24,5 відс., овочі – на 18,9 відс. і цукор – на 15,9 відсотка. Значно також подорожчали бензин – на 16,6 відс., послуги залізничного пасажирського транспорту – на 6,0 відсотка.

Проявом сформованих інфляційних очікувань населення стало значне підвищення попиту на готівкову іноземну валюту, внаслідок чого її чистий продаж через банки населенню перевищив відповідний показник минулого року в 4,2 раза і становив 1 млрд 799 млн дол. США.

1.6. В умовах зниження економічної активності кількість безробітних і заборгованість з виплати заробітної плати зросли. Розмір прожиткового мінімуму, що є базовим державним соціальним стандартом, на основі якого визначаються стандарти у сфері доходів населення, не відповідав його реальному рівню.

Кількість зареєстрованих безробітних за методологією Державної служби статистики за перший квартал поточного року зросла на 5,1 відс. і на кінець березня становила 512,8 тис. осіб. Із загальної кількості безробітних 83,3 відс. – жінки і особи, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, зокрема, діти-сироти, молодь, яка закінчила навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах або звільнилася із строкової військової служби і яка вперше приймається на роботу, особи, яким до настання права на пенсію за віком залишилося десять і менше років, інваліди, які, відповідно до законодавства, не досягли пенсійного віку тощо.

Заборгованість з виплати заробітної плати станом на 1 квітня поточного року становила 1 млрд 125,7 млн грн і, порівняно з початком року, збільшилася на 39,3 відсотка. Із загальної суми боргу 725,9 млн грн, або 64,5 відс., – заборгованість перед працівниками економічно активних підприємств.

За даними Міністерства соціальної політики, прожитковий мінімум у цінах березня 2014 року становив 1 258 грн, що на 7,0 відс. більше від законодавчо встановленого розміру – 1 176 гривень. Розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб перевищив показник, визначений законом про державний бюджет, на 8,7 відсотка.

II. ДОХОДИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

2.1. Доходи державного бюджету в січні – березні поточного року становили 88 млрд 803,2 млн грн, або 22,2 відс. планового річного обсягу (400 млрд 442,2 млн грн), у тому числі загального фонду – 78 млрд 375,9 млн грн, або 22,7 відс. річного плану (345 млрд 459,3 млн грн), спеціального фонду – 10 млрд 427,3 млн грн, або 19,0 відс. (54 млрд 982,9 млн гривень).

Виконання державного бюджету за січень – березень поточного року за основними джерелами доходів наведено в таблиці 2.

Виконання державного бюджету за доходами

млн грн

№ з/п	Показники	Виконано						Відхилення показників 2014 р. від 2013 р.			
		січень – березень 2013 року			січень – березень 2014 року			всього		у т. ч. загальний фонд	
		всього	у т. ч. загальний фонд		всього	у т. ч. загальний фонд		+; -	відс.	+; -	відс.
			сума	відс. виконання плану		сума	відс. виконання плану				
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	83 789	71 883	99,1	88 803	78 376	100,1	5 014	6,0	6 493	9,0
	з них:										
1.	Податок на доходи фізичних осіб	1 682	1 682	96,7	1 762	1 762	95,6	80	4,7	80	4,7
2.	Податок на прибуток підприємств	18 350	18 350	109,5	15 451	15 451	107,3	-2 899	-15,8	-2 899	-15,8
3.	Плата за користування надрами	2 655	2 655	111,9	3 458	3 458	99,5	803	30,2	803	30,2
4.	Податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг)	21 249	21 249	93,1	19 028	19 028	100,0	-2 221	-10,5	-2 221	-10,5
5.	Бюджетне відшкодування податку на додану вартість	-13 688	-13 688	100,0	-8 935	-8 935	100,0	4 753	-34,7	4 753	-34,7
6.	Податок на додану вартість з ввезених на територію України товарів	21 637	21 637	91,4	17 384	17 384	100,0	-4 253	-19,7	-4 253	-19,7
7.	Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), включаючи особливий податок на операції з відчуження цінних паперів та операції з деривативами	7 531	6 846	123,9	5 238	4 762	70,7	-2 293	-30,4	-2 084	-30,4
8.	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	1 669	415	113,7	2 502	719	184,0	833	49,9	304	73,3
9.	Ввізне мито	2 877	2 387	104,9	2 415	2 057	100,0	-462	-16,1	-330	-13,8
10.	Кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України „Про Національний банк України”	4 000	4 000	100,0	15 801	15 801	100,0	11 801	у39рб.	11 801	у39рб.
11.	Власні надходження бюджетних установ	8 028	-	-	5 251	-	-	-2 777	-34,6	-	-

2.1.1. План доходів загального фонду, встановлений на перший квартал в сумі 78 млрд 337,2 млн грн, або 22,7 відс. річного плану, перевиконано на 38,6 млн грн, або 0,1 відс., при значному збільшенні протягом звітного періоду обсягів переплат податків і зборів та залишків невідшкодованого платникам податку на додану вартість. При цьому рівень виконання річного плану окремих платежів загального фонду суттєво нижчий.

Так, за окремими надходженнями загального фонду рівень виконання у першому кварталі поточного року річного плану суттєво нижчий від рівня виконання річного плану за цим фондом загалом, зокрема надходжень:

- податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів становив 13,7 відс. річного плану;

- ввізного мита – 14,6 відс. річного плану;

- акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), включаючи особливий податок на операції з відчуження цінних паперів та операції з деривативами – 16,1 відс. річного плану;

- податку на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) – 18,6 відс. річного плану;

- зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій – 19,4 відс. річного плану.

Водночас рівень виконання у першому кварталі поточного року річного плану значно вищий від рівня виконання річного плану за цим фондом загалом, зокрема надходжень:

- коштів, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, становив 69,3 відс. річного плану;

- податку на прибуток підприємств – 31,5 відс. річного плану.

При цьому сума переплат податків і зборів до державного бюджету з початку поточного року збільшилася на 6 млрд 320,5 млн грн, або 23,0 відс., і на звітну дату становила 33 млрд 823,2 млн гривень. З них суми, які сплачені до державного бюджету станом на 1 квітня 2014 року, проте мають бути нараховані в наступному звітному періоді, становили 10 млрд 976,0 млн грн, що на 3 млрд 328,5 млн грн, або 23,3 відс., менше, ніж на початок 2014 року. Сума надміру сплачених грошових зобов'язань платників податків упродовж січня – березня зросла на 9 млрд 649,0 млн грн, або в 1,7 раза, – до 22 млрд 847,2 млн гривень. Найбільша сума переплати (73,3 відс. загального обсягу) обліковується за податком на прибуток підприємств – 24 млрд 786,0 млн грн, що на 5 млрд 618,7 млн грн, або 29,3 відс., більше, ніж на початок поточного року.

Платникам податку на додану вартість протягом січня – березня поточного року бюджетне відшкодування грошовими коштами здійснено в

сумі 8 млрд 935,0 млн грн, або лише 16,7 відс. планового річного обсягу. При цьому залишок невідшкодованого на 1 квітня платникам податку на додану вартість, порівняно з початком року, збільшився на 5 млрд 830,3 млн грн, або в 1,8 раза, – до 12 млрд 772,1 млн гривень.

2.1.2. Доходи спеціального фонду становили 20,9 відс. обсягу, затвердженого законом про державний бюджет на поточний рік (49 млрд 845,0 млн грн.), і 19,0 відс. плану з урахуванням змін, внесених до кошторисів розпорядниками бюджетних коштів протягом першого кварталу (54 млрд 982,9 млн гривень).

Зокрема, до спеціального фонду державного бюджету у звітному періоді надійшло:

- власних надходжень бюджетних установ – 5 млрд 251,5 млн грн, або 19,8 відс. річного плану;
- акцизного податку з ввезених на митну територію України нафтопродуктів і транспортних засобів – 1 млрд 783,3 млн грн., або 20,5 відс. річного плану;
- екологічного податку – 1 млрд 391,1 млн грн, або 34,0 відс. річного плану;
- акцизного податку з вироблених в Україні нафтопродуктів і транспортних засобів – 476,6 млн грн, або 12,2 відс. річного плану;
- збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками, – 432,3 млн грн, або 26,8 відс. річного плану;
- ввізного мита – 357,9 млн грн, або 13,9 відс. річного плану;
- судового збору – 245,2 млн грн, або 25,1 відс. річного плану.

У першому кварталі до спеціального фонду не надходили кошти від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій у рамках програм допомоги Європейського Союзу, плановий річний обсяг яких становив 1 млрд 79,5 млн. гривень.

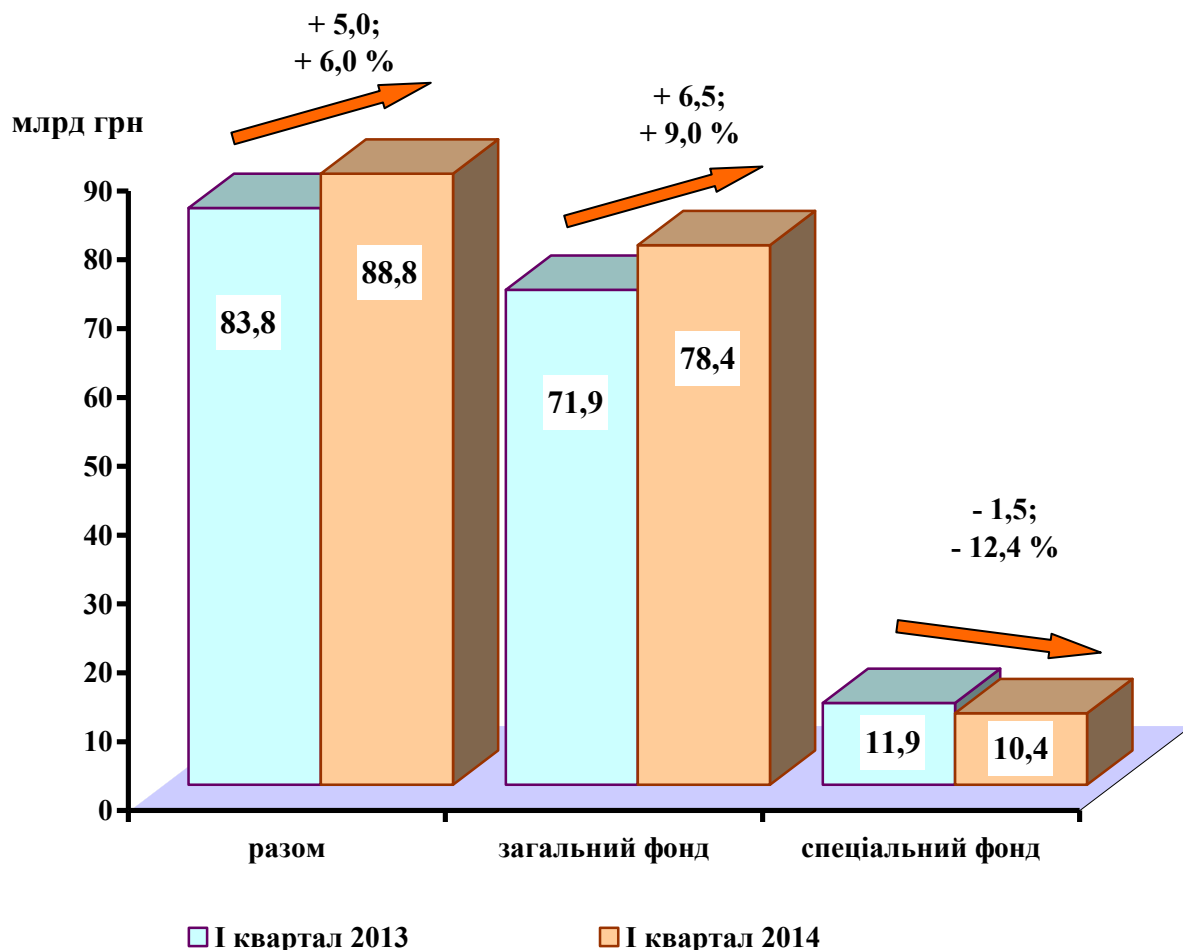
2.1.3. До показників державного бюджету на 2014 рік у першому кварталі поточного року внесено зміни, що ґрунтуються на оновлених прогнозних макропоказниках соціально-економічного розвитку України.

Так, Законом України від 27.03.2014 № 1165-VII „Про внесення змін до Закону України „Про Державний бюджет України на 2014 рік” доходи державного бюджету загалом зменшено на 22 млрд 372,6 млн грн, або 5,7 відс., у тому числі загального фонду – на 30 млрд 501,5 млн грн, або 8,8 відсотка. При цьому доходи спеціального фонду збільшено на 8 млрд 128,9 млн грн, або 16,3 відсотка. Вказані зміни набрали чинності з квітня 2014 року.

2.2. Доходи державного бюджету, порівняно з першим кварталом 2013 року, зросли на 5 млрд 14,0 млн грн, або 6,0 відс., при цьому

доходи загального фонду збільшилися на 6 млрд 493,2 млн грн, або 9,0 відс., спеціального – зменшилися на 1 млрд 479,2 млн грн, або 12,4 відс. (діаграма 4).

Діаграма 4. Доходи державного бюджету в 2013 та 2014 роках

2.2.1. При загальному зростанні доходів, досягнутому насамперед за рахунок збільшення перерахованих до державного бюджету коштів Національного банку, податкові надходження зменшилися загалом на 4 млрд 339,3 млн грн, або 6,5 відсотка.

Зокрема, надходження податку на додану вартість з ввезених на територію України товарів зменшилися на 4 млрд 253,2 млн грн, або 19,7 відс., ввізного мита – на 461,8 млн грн, або 16,1 відс., при зниженні в січні – березні 2014 року, порівняно з відповідним періодом попереднього року, імпорту товарів (без природного газу, імпорт якого не оподатковувався податком на додану вартість і ввізним митом) на 15,6 відсотка. Водночас надходження акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) зросли на 832,9 млн грн, або 49,9 відс., зокрема з імпортованих нафтопродуктів – на 596,2 млн грн, або 59,5 відсотка. Враховуючи, що ставки акцизного податку на нафтопродукти встановлено в

євро, одним із чинників зростання надходжень стало підвищення у звітному періоді середнього офіційного курсу гривні до євро на 15,2 відсотка.

Надходження податку на прибуток підприємств знизилися на 2 млрд 898,9 млн грн, або 15,8 відс., при зменшенні прибутку великих та середніх прибуткових підприємств за підсумками діяльності в 2013 році, розрахунки за який здійснювалися у першому кварталі 2014 року, на 22,6 відсотка.

Надходження акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), порівняно із січнем – березнем попереднього року, загалом зменшилися на 2 млрд 292,9 млн грн, або 30,4 відсотка. Зокрема, акцизний податок, що справляється з виробленого в Україні тютюну і тютюнових виробів, зменшився на 1 млрд 887,0 млн грн, або 35,9 відс., при збільшенні, за даними Державної служби статистики, обсягу виробництва сигарет на 3,3 відсотка. Надходження акцизного податку з виробленого в Україні бензину моторного зменшилися на 208,7 млн грн, або 39,2 відс., при зниженні виробництва бензину на 3,8 відсотка. Надходження акцизного податку з виробленої в Україні лікєро-горілкової продукції знизилися на 140,7 млн грн, або 14,8 відс., при зменшенні виробництва, зокрема, горілки на 15,4 відсотка.

Податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) зменшився на 2 млрд 221,1 млн грн, або 10,5 відсотка.

Водночас обсяг коштів, перерахованих Національним банком України відповідно до Закону України „Про Національний банк України”, у січні – березні поточного року на 11 млрд 800,9 млн грн, або в 3,9 раза, більший, ніж у відповідному періоді 2013 року.

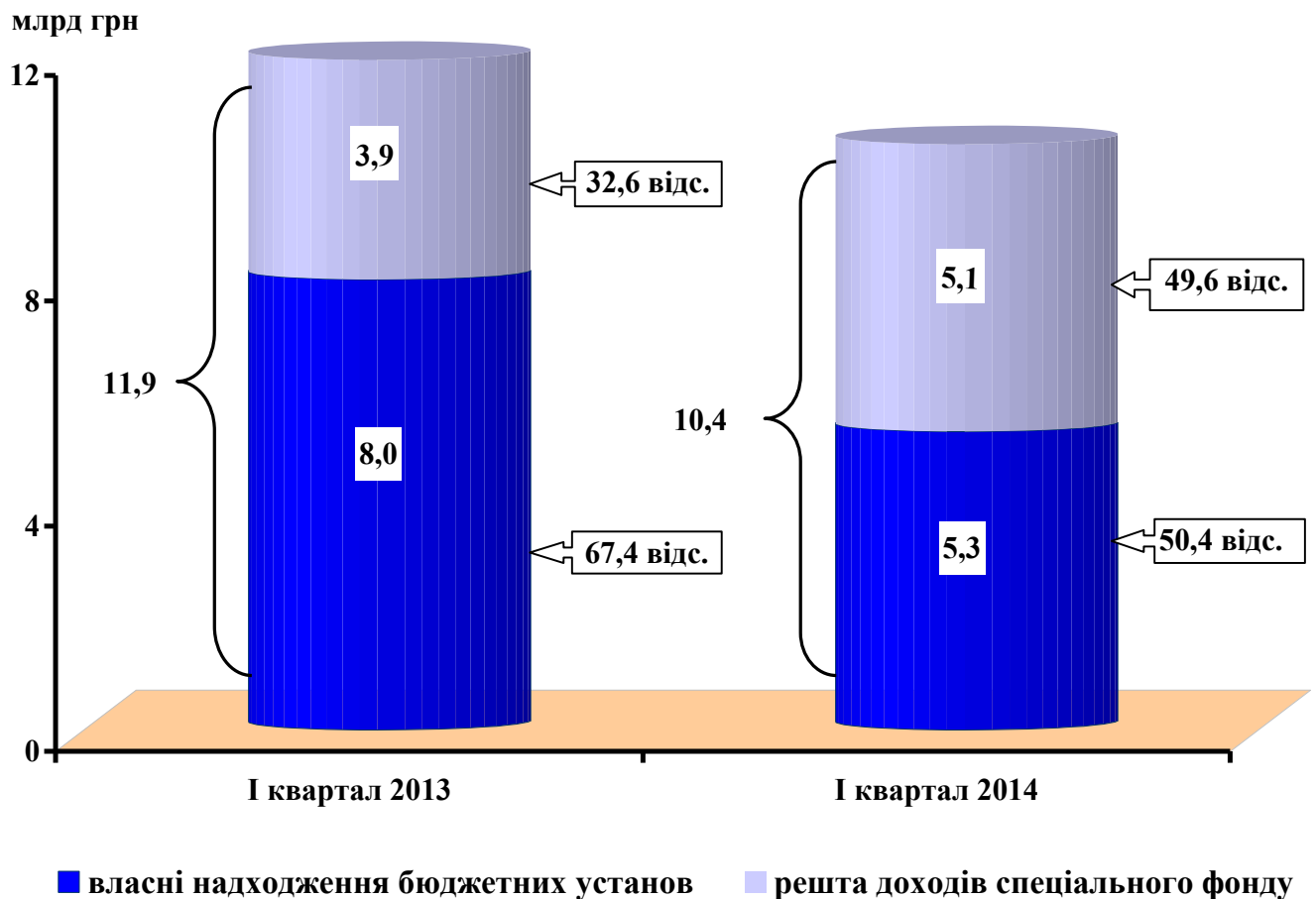
У звітному періоді платникам податку на додану вартість грошовими коштами відшкодовано менше, ніж у січні – березні 2013 року, на 4 млрд 753,3 млн грн, або 34,7 відс., що збільшило доходи державного бюджету на відповідну суму.

Надходження екологічного податку зросли на 900,7 млн грн, або в 2,8 раза, значною мірою за рахунок запровадженого з 1 вересня 2013 року податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів, що справлявся при ввезенні на митну територію України транспортних засобів та продажу на внутрішньому ринку України транспортних засобів, вироблених (виготовлених) на митній території України, надходження якого в січні – березні становили 661,8 млн гривень. Вказаний вид екологічного податку з 18.04.2014 скасовано відповідно до Закону України від 08.04.2014 № 1191-VII „Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо відміни екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів та оподаткування акцизним податком операцій з переобладнання ввезених на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль”.

Рентна плата за транзитне транспортування трубопроводами природного газу територією України становила 742,1 млн грн, у той час як у першому кварталі 2013 року вона не надходила.

2.2.2. Зменшення, порівняно з відповідним періодом минулого року, доходів спеціального фонду відбулося головним чином за рахунок власних надходжень бюджетних установ, частка яких у доходах спеціального фонду державного бюджету скоротилася (діаграма 5).

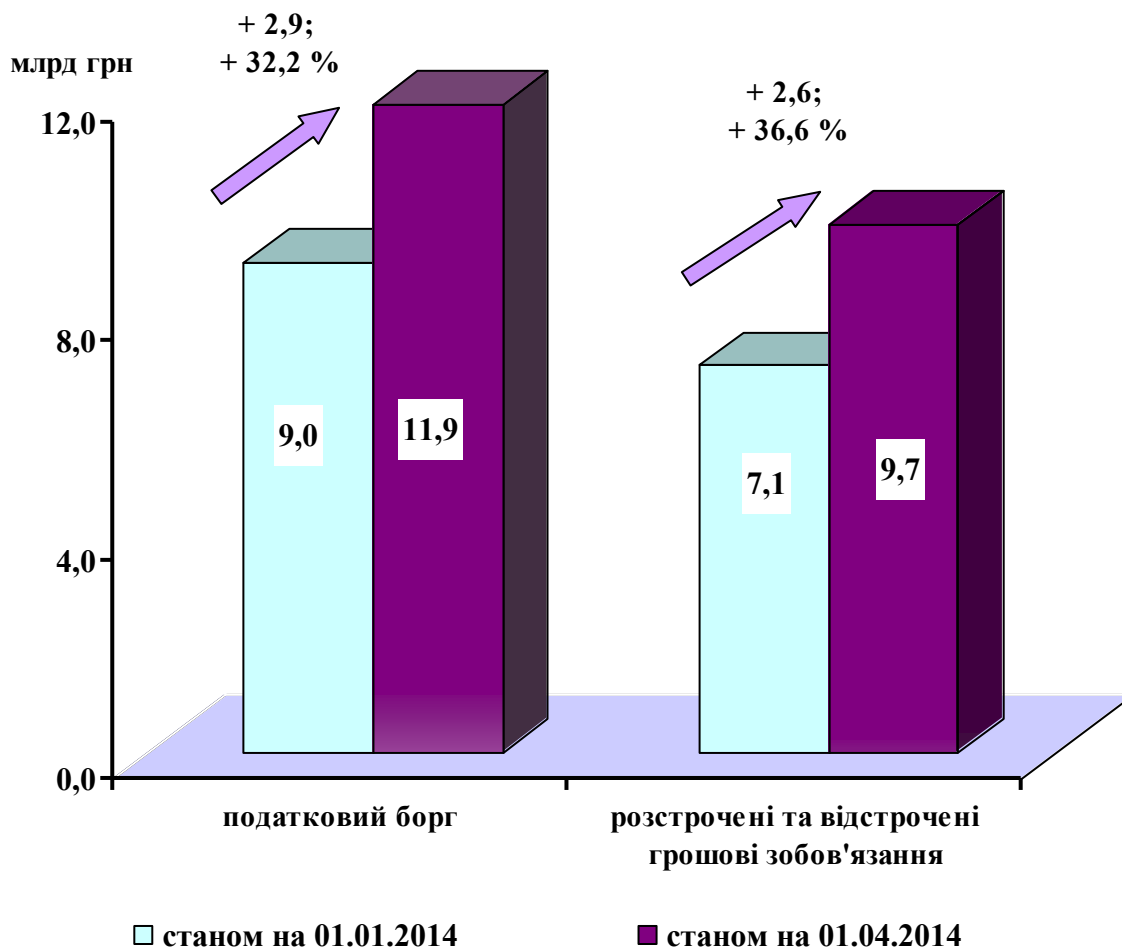
Діаграма 5. Структура доходів спеціального фонду державного бюджету в першому кварталі 2013 – 2014 років

Порівняно з першим кварталом 2013 року, доходи спеціального фонду державного бюджету зменшилися на 1 млрд 479,2 млн грн, або 12,4 відсотка. Власні надходження бюджетних установ зменшилися на 2 млрд 776,8 млн грн, або 34,6 відс., а їх частка в структурі спеціального фонду скоротилася на 17,0 відс. пункту – до 50,4 відсотка. Зокрема, надходження бюджетних установ з інших джерел (благодійні внески, гранти і дарунки, кошти для виконання цільових заходів тощо) зменшилися на 2 млрд 899,5 млн грн, або 79,9 відс., – до 731,6 млн гривень.

2.3. Стан розрахунків платників податків з державним бюджетом у першому кварталі 2014 року погіршився. Податкова заборгованість економічно активних підприємств до державного бюджету з початку поточного року зростає на 32,2 відс. при збільшенні на 36,6 відс. суми наданих платникам податків розстрочень податкових зобов'язань (діаграма 6).

Діаграма 6. Обсяги податкової заборгованості економічно активних підприємств і розстрочених (відстрочених) грошових зобов'язань

Так, податковий борг за податковими зобов'язаннями, самостійно визначеними платниками податків та визначеними за результатами контрольної роботи, без урахування податкового боргу платників податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанова) про зупинення провадження у справі, впродовж першого кварталу 2014 року збільшився на 2 млрд 886,8 млн грн – до 11 млрд 855,9 млн гривень

Обсяг чинних на звітну дату розстрочень та відстрочень податкових зобов'язань (боргу) з початку року зріс на 2 млрд 590,9 грн – до 9 млрд 661,2 гривень. При цьому упродовж першого кварталу 2014 року платникам податків списано податкової заборгованості на суму 971,5 млн гривень.

III. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА КРЕДИТУВАННЯ

3.1. За перший квартал 2014 року видатки державного бюджету проведені в сумі 92 млрд 817,8 млн грн, або 19,6 відс. річного плану (474 млрд 116,2 млн грн), що на 4 млрд 960,7 млн грн, або 5,6 відс., більше, ніж у попередньому році. Рівень виконання річного плану зменшився на 1,5 відс. пункту.

Виконання планових показників за основними державними функціями наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

Виконання державного бюджету за видатками

млн грн

№ з/п	Показники	Виконано						Відхилення показників 2014 року від 2013 року			
		січень – березень 2013 року			січень – березень 2014 року			всього		у т. ч. загальний фонд	
		всього	у т. ч. загальний фонд		всього	у т. ч. загальний фонд		+,-	відс.	+,-	відс.
			сума	відс. виконання плану		сума	відс. виконання плану				
	ВСЬОГО ВИДАТКІВ	87 857	79 105	91,2	92 818	82 901	90,2	4 961	5,6	3 796	4,8
	у тому числі:										
1.	Загальнодержавні функції	10 377	10 131	88,0	12 001	11 559	93,4	1 624	15,6	1 428	14,1
2.	Оборона	2 887	2 726	83,3	3 049	2 930	60,0	162	5,6	204	7,5
3.	Громадський порядок, безпека та судова влада	8 053	7 215	89,1	7 751	7 192	82,9	-302	-3,8	-23	-0,3
4.	Економічна діяльність	7 814	4 666	87,4	7 655	4 849	92,5	-159	-2,0	183	3,9
5.	Охорона навколишнього природного середовища	1 145	284	78,3	391	193	61,1	-754	65,9	-91	-32,0
6.	Житлово-комунальне господарство	8	8	74,7	16	8	85,5	8	у2р.б	0	0,0
7.	Охорона здоров'я	1 774	1 485	58,4	1 735	1 420	72,2	-39	-2,2	-65	-4,4
8.	Духовний і фізичний розвиток	688	640	79,6	592	567	72,8	-96	14,0	-73	-11,4
9.	Освіта	7 307	4 726	92,9	6 609	4 274	94,7	-698	-9,6	-452	-9,6
10.	Соціальний захист та соціальне забезпечення	21 539	21 488	98,4	21 305	21 292	97,5	-234	-1,1	-196	-0,9
11.	Кошти, що передаються до бюджетів інших рівнів	26 265	25 736	92,3	31 714	28 617	91,4	5 449	20,7	2 881	11,2

Видатки державного бюджету спрямовувалися в основному на поточні видатки, які проведені в сумі 92 млрд 24,0 млн грн, або 99,1 відс. загального обсягу, що більше, ніж у січні – березні минулого року, на 6 млрд 161,0 млн грн, або 7,2 відсотка. На капітальні видатки спрямовано 793,8 млн грн, або 0,9 відс., що менше на 1 млрд 200,3 млн грн, або 60,2 відсотка.

Пріоритетними напрямками спрямування коштів державного бюджету за функціональною класифікацією стали видатки на:

- міжбюджетні трансферти – 31 млрд 713,8 млн грн, або 34,2 відс. загального обсягу видатків. Порівняно з відповідним періодом 2013 року, їх обсяг збільшено на 5 млрд 449,1 млн грн, або 20,7 відс.;

- соціальний захист та соціальне забезпечення – 21 млрд 305,3 млн грн, або 23,0 відс., що менше на 233,7 млн грн, або 1,1 відсотка. Видатки на соціальний захист пенсіонерів проведені на рівні першого кварталу 2013 року в сумі 20 млрд 808,4 млн грн;

- загальнодержавні функції – 12 млрд 1,5 млн грн, або 12,9 відс., що більше на 1 млрд 624,3 млн грн, або 15,7 відсотка. При цьому видатки на обслуговування боргових зобов'язань становили 8 млрд 302,8 млн грн, або 8,9 відс. загального обсягу видатків;

- громадський порядок, безпеку та судову владу – 7 млрд 751,4 млн грн, або 8,4 відс., що менше, ніж в аналогічному періоді 2013 року, на 301,5 млн грн, або 3,7 відсотка. На забезпечення громадського порядку, боротьбу із злочинністю та охорону державного кордону за січень – березень спрямовано 3 млрд 206,6 млн грн;

- економічну діяльність – 7 млрд 654,9 млн грн, або 8,2 відс., що менше на 159,6 млн грн, або 2,0 відсотка. На підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції спрямовано 3 млрд 323,5 млн грн, або 43,4 відс. загального обсягу; на виконання боргових зобов'язань за кредитами, отриманими під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування, – 2 млрд 162,0 млн грн, або 28,2 відсотка.

Водночас обсяг видатків на оборону, житлово-комунальне господарство, охорону здоров'я, духовний і фізичний розвиток та охорону навколишнього природного середовища становив загалом 5 млрд 782,3 млн грн, або 6,2 відс., що менше, ніж у січні – березні 2013 року, на 719,4 млн грн, або 11,1 відсотка.

3.2. Видатки загального фонду державного бюджету проведено в сумі 82 млрд 900,8 млн грн, або 90,2 відс. плану звітнього періоду (91 млрд 924,2 млн грн) та 20,3 відс. річного плану (408 млрд 73,7 млн гривень). Порівняно з відповідним періодом минулого року, обсяг видатків збільшився на 3 млрд 795,3 млн грн, або 4,8 відс., а рівень виконання плану звітнього періоду зменшився на 1,0 відс. пункту.

На 2014 рік 83,4 відс. коштів загального фонду заплановано шістьом головним розпорядникам: Міністерству фінансів – 44,7 відс., Міністерству соціальної політики – 22,7 відс., Міністерству освіти і науки – 4,2 відс., Міністерству внутрішніх справ – 4,1 відс., Міністерству оборони – 3,9 відс., Міністерству енергетики та вугільної промисловості – 3,8 відсотка. У січні – березні поточного року ці головні розпорядники із загального фонду здійснили видатки в сумі 71 млрд 510,4 млн грн, або 86,2 відс., зокрема:

Міністерство фінансів – 37 млрд 57,4 млн грн, або 44,7 відс. загального обсягу видатків, з яких 99,2 відс. – загальнодержавні витрати: дотації вирівнювання з державного бюджету місцевим бюджетам, субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам і тимчасової державної допомоги дітям, обслуговування державного боргу та заходи щодо поступової компенсації громадянам втрат від знецінення грошових заощаджень;

Міністерство соціальної політики – 21 млрд 428,4 млрд грн, або 25,8 відс., з яких 97,1 відс. спрямовано на дотацію для виплати пенсій, надбавок і підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами, та покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України для виплати пенсій, у тому числі покриття витрат, пов'язаних з обслуговуванням боргових зобов'язань;

Міністерство енергетики та вугільної промисловості – 3 млрд 533,6 млн грн, або 4,6 відс., з яких 94,1 відс. на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції;

Міністерство освіти і науки – 3 млрд 360,4 млн грн, або 4,1 відс., з яких 76,4 відс. на підготовку кадрів вищими навчальними закладами I – IV рівнів акредитації і забезпечення діяльності їх баз практики;

Міністерство внутрішніх справ – 3 млрд 363,9 млн грн, або 4,1 відс., з яких 67,4 відс. на забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства і держави від протиправних посягань, охорону громадського порядку та протидію незаконній міграції.

3.2.1. У січні – березні поточного року проведення видатків передбачалося за 468 бюджетними програмами (без урахування міжбюджетних трансфертів, видатків з обслуговування боргу і резервного фонду) в сумі 50 млрд 131,4 млн гривень. У плановому обсязі видатки проведено за 7 бюджетними програмами в сумі 24 млрд 383,8 млн грн, або 48,6 відс., не розпочато виконання 53 бюджетних програм на суму 257,0 млн грн, або 0,5 відсотка.

Найбільші обсяги використаних коштів та високий їх рівень виконання забезпечили:

Міністерство соціальної політики за бюджетними програмами „Дотація на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за

різними пенсійними програмами” і „Покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України для виплати пенсій” – 20 млрд 808,4 млн грн, або 100 відс. планових призначень;

Міністерство енергетики та вугільної промисловості за бюджетною програмою „Державна підтримка вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції” – 3 млрд 323,5 млн грн, або 99,9 відсотка.

Водночас бюджетна програма „Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів” Міністерства соціальної політики (план 192,8 млн грн) виконана лише на 0,9 відс., бюджетна програма „Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” Міністерства охорони здоров'я (план 152,4 млн грн) – на 1,1 відсотка.

Не розпочиналося виконання бюджетної програми Державного космічного агентства з утилізації твердого ракетного палива – 55,0 млн грн; бюджетної програми Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства з надання державної підтримки для будівництва (придбання) доступного житла – 44,3 млн грн та бюджетної програми Центральної виборчої комісії з проведення виборів Президента України – 32,1 млн гривень.

3.2.2. У звітному періоді Державна казначейська служба не відкрила головним розпорядникам бюджетних коштів асигнування для проведення видатків у плановому обсязі (без урахування міжбюджетних трансфертів, видатків з обслуговування боргу і резервного фонду).

Державна казначейська служба для проведення видатків відкрила асигнування (без урахування міжбюджетних трансфертів, видатків з обслуговування боргу і резервного фонду) на суму 50 млрд 131,4 млн грн, що менше плану на 508,5 млн гривень. Внаслідок неповного розподілу головними розпорядниками відкритих їм асигнувань, на виконання бюджетних програм не спрямовано 797,0 млн грн, або 1,6 відс., з яких 59,5 відс. не розподілили Міністерство соціальної політики – 169,5 млн грн, Міністерство внутрішніх справ – 162,2 млн грн і Міністерство оборони – 141,5 млн гривень.

Відповідальні виконавці бюджетних програм не використали 2 млрд 909,5 млн грн направлених відкритих асигнувань. Найбільші обсяги невикористаних таких асигнувань у відповідальних виконавців бюджетних програм, головними розпорядниками яких є:

Міністерство внутрішніх справ – 436,0 млн грн, з них 82,5 відс. на розвиток Державної прикордонної служби, матеріально-технічне забезпечення й утримання її особового складу, а також на забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільства та держави від протиправних посягань, охорону громадського порядку і протидію незаконній міграції;

Міністерство охорони здоров'я – 313,8 млн грн, з них 45,8 відс. на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру;

Міністерство соціальної політики – 308,8 млн грн, з них 43,5 відс. на соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

3.3. У січні – березні 2014 року Кабінет Міністрів України прийняв сім розпоряджень про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету для проведення невідкладних заходів щодо забезпечення національної безпеки й інших заходів у сумі 1 млрд 965,5 млн грн, або 23,4 відс. затвердженого на рік обсягу (8 млрд 382,4 млн гривень).

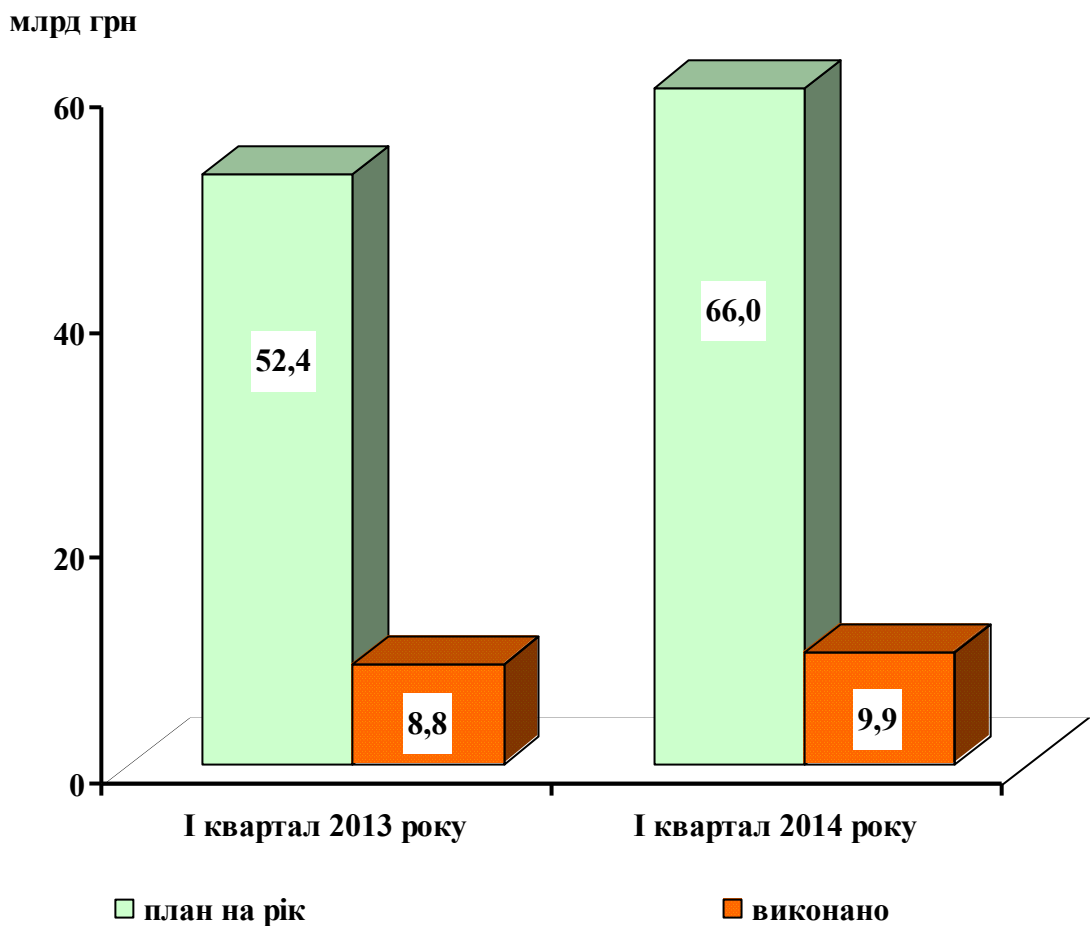
На виконання зазначених рішень у звітному періоді головним розпорядникам планувалося надати 1 млрд 958,3 млн гривень. Направлені відкриті асигнування на здійснення видатків становили 146,4 млн грн, або 3,3 відс. плану, з яких касові видатки – 65,0 млн грн, або 44,4 відсотка.

Зокрема, згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.03.2014 № 244, для виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил, внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ і Державної прикордонної служби, проведення навчальних зборів з військовозобов'язаними та громадянами України, які проходять службу у військовому резерві, забезпечення харчуванням і речовим майном, предметами індивідуального захисту, лазне-пральними послугами, закупівлі медикаментів, пально-мастильних матеріалів, запасних частин, оплати послуг з перевезення військової техніки й особового складу, а також для закупівлі, модернізації, ремонту озброєння, військової техніки й іншого військового майна з резервного фонду виділено 1 млрд 869,6 млн грн, у тому числі Міністерству оборони – 1 млрд 482,5 млн грн, Головному управлінню внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ – 359,8 млн грн та Адміністрації Державної прикордонної служби – 27,3 млн гривень. На здійснення видатків направлено відкритих асигнувань на загальну суму 75,2 млн грн, касові видатки не проводилися.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.03.2014 № 200-р, Міністерству внутрішніх справ для проведення навчальних зборів з громадянами України, які проходять службу у військовому резерві внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ, виділено 13,5 млн грн, з яких на здійснення видатків направлено відкритих асигнувань на загальну суму 6,3 млн грн, касові видатки становили 0,1 млн гривень.

3.4. Видатки спеціального фонду проведені в сумі 9 млрд 917,0 млн грн, або 15,0 відс. річного плану, що на 1 млрд 165,4 млн грн, або 13,3 відс., більше, ніж у першому кварталі минулого року (діаграма 7).

Діаграма 7. Виконання видатків спеціального фонду державного бюджету

Найбільше коштів спеціального фонду спрямовано на проведення видатків за програмами:

Державного агентства автомобільних доріг – 2 млрд 899,0 млн грн, або 29,2 відс. загального обсягу, що зумовлено значними обсягами видатків на виконання боргових зобов'язань за кредитами, отриманими під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування;

Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – 2 млрд 676,4 млн грн, або 27,0 відс., що спричинено наданням з державного бюджету місцевим бюджетам субвенції на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з централізованого водопостачання і водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії встановленим тарифам;

Міністерства освіти і науки – 1 млрд 745,3 млн грн, або 17,6 відс., у зв'язку з використанням вищими навчальними закладами I – IV рівнів

акредитації надходжень від надання платних послуг на підготовку кадрів та забезпечення діяльності баз практики;

Міністерства охорони здоров'я – 490,0 млн грн, або 4,9 відс., що зумовлено, зокрема, використанням вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації надходжень від надання платних послуг на підготовку та підвищення кваліфікації медичних і фармацевтичних, наукових та науково-педагогічних кадрів;

Міністерства аграрної політики та продовольства – 284,9 млн грн, або 2,9 відс., у зв'язку з використанням надходжень від надання платних послуг установами Державної ветеринарної та фітосанітарної служби на організацію і регулювання своєї діяльності та вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації на підготовку кадрів для агропромислового комплексу, методичне забезпечення діяльності навчальних закладів;

Міністерства внутрішніх справ – 273,8 млн грн, або 2,8 відс., що спричинено передусім використанням органами внутрішніх справ надходжень від надання платних послуг, а також коштів, отриманих від підприємств, організацій, фізичних осіб на виконання цільових заходів, благодійних внесків, грантів та дарунків.

Збільшення, порівняно із січнем – березнем 2013 року, видатків спеціального фонду зумовлено насамперед наданням субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з централізованого водопостачання і водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії встановленим тарифам, у сумі 2 млрд 669,0 млн грн, тоді як у січні – березні попереднього року така субвенція не надавалася.

Водночас на охорону навколишнього природного середовища використано 198,8 млн грн, що на 661,8 млн грн, або 76,9 відс., менше, ніж у січні – березні 2013 року, що спричинено скороченням видатків на державну підтримку заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату, а також видатків на природоохоронні заходи.

Також зменшилися видатки на економічну діяльність – на 342,3 млн грн, або 10,9 відс., насамперед у зв'язку з тим, що в січні – березні поточного року не здійснювалася державна підтримка галузі тваринництва, а також зменшилися витрати Аграрного фонду, пов'язані з комплексом заходів із зберігання, перевезення, переробки й експорту об'єктів державного цінового регулювання державного інтервенційного фонду.

Крім того, зменшилися видатки на громадський порядок, безпеку та судову владу на 278,6 млн грн, або 33,2 відс., що зумовлено, зокрема, скороченням видатків на придбання обладнання і предметів довгострокового

користування для забезпечення органів внутрішніх справ; освіти – на 210,1 млн грн., або 8,6 відс., у зв'язку зі зменшенням видатків на утримання установ, підпорядкованих вищим навчальним закладам I – IV рівнів акредитації.

3.5. У звітному періоді Міністерство фінансів, Державна казначейська служба й окремі головні розпорядники бюджетних коштів не забезпечили належного управління наявними ресурсами спеціального фонду.

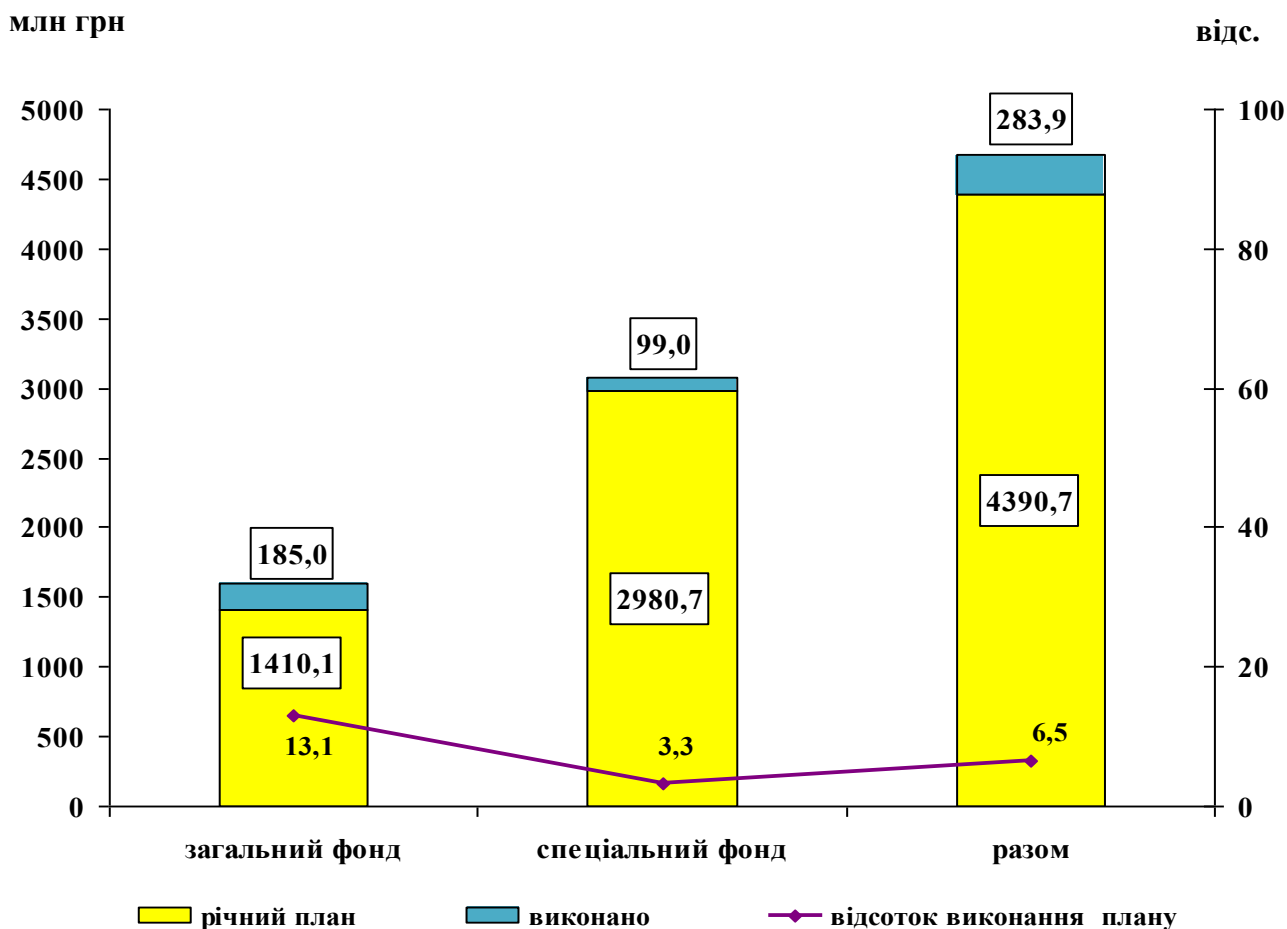
За наявності залишку відкритих асигнувань у сумі 635,6 млн грн і надходження екологічного податку, коштів збору за забруднення навколишнього природного середовища та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської й іншої діяльності, в сумі 1 млрд 395,9 млн грн, заплановані за десятьма бюджетними програмами видатки Міністерства екології та природних ресурсів і Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства проведені лише за чотирма бюджетними програмами на 99,7 млн грн, або 4,9 відс. наявних ресурсів і 2,6 відс. річного плану.

За наявності залишку відкритих асигнувань в сумі 435,0 млн грн, надходжень податку на додану вартість, що сплачується юридичними особами при здійсненні ними операцій з постачання власної виробленої продукції, виготовленої з поставлених молока або м'яса в живій вазі сільськогосподарськими підприємствами, іншими юридичними і фізичними особами, у тому числі фізичними особами – підприємцями, які самостійно вирощують, розводять, відгодовують продукцію тваринництва, в сумі 182,0 млн грн, не розпочато здійснення запланованих видатків Міністерства аграрної політики та продовольства за бюджетною програмою за КПКВК 2801540 „Державна підтримка галузі тваринництва”. Також не проводилися видатки за КПКВК 2801350 „Державна підтримка розвитку хмелярства, овочівництва, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними”, що, відповідно до закону про державний бюджет на 2014 рік, мали здійснюватися за рахунок залишку коштів збору на розвиток виноградарства, садівництва, хмелярства, сформованого до 2013 року.

За наявності залишку відкритих асигнувань у сумі 64,0 млн грн, надходжень до Фонду соціального захисту інвалідів і коштів від сплати інвалідами часткової вартості автомобілів та коштів від реалізації автомобілів, повернутих інвалідами, в сумі 71,9 млн грн, за бюджетною програмою за КПКВК 2507030 „Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів” Міністерства соціальної політики видатки проведені в сумі 11,6 млн грн, або 8,5 відс. наявних ресурсів і 6,3 відс. річного плану.

3.6. Загальний обсяг повернення кредитів до державного бюджету становив 283,9 млн грн, або 6,5 відс. річного плану (4 млрд 390,7 млн грн) (діаграма 8).

Діаграма 8. Повернення кредитів до державного бюджету

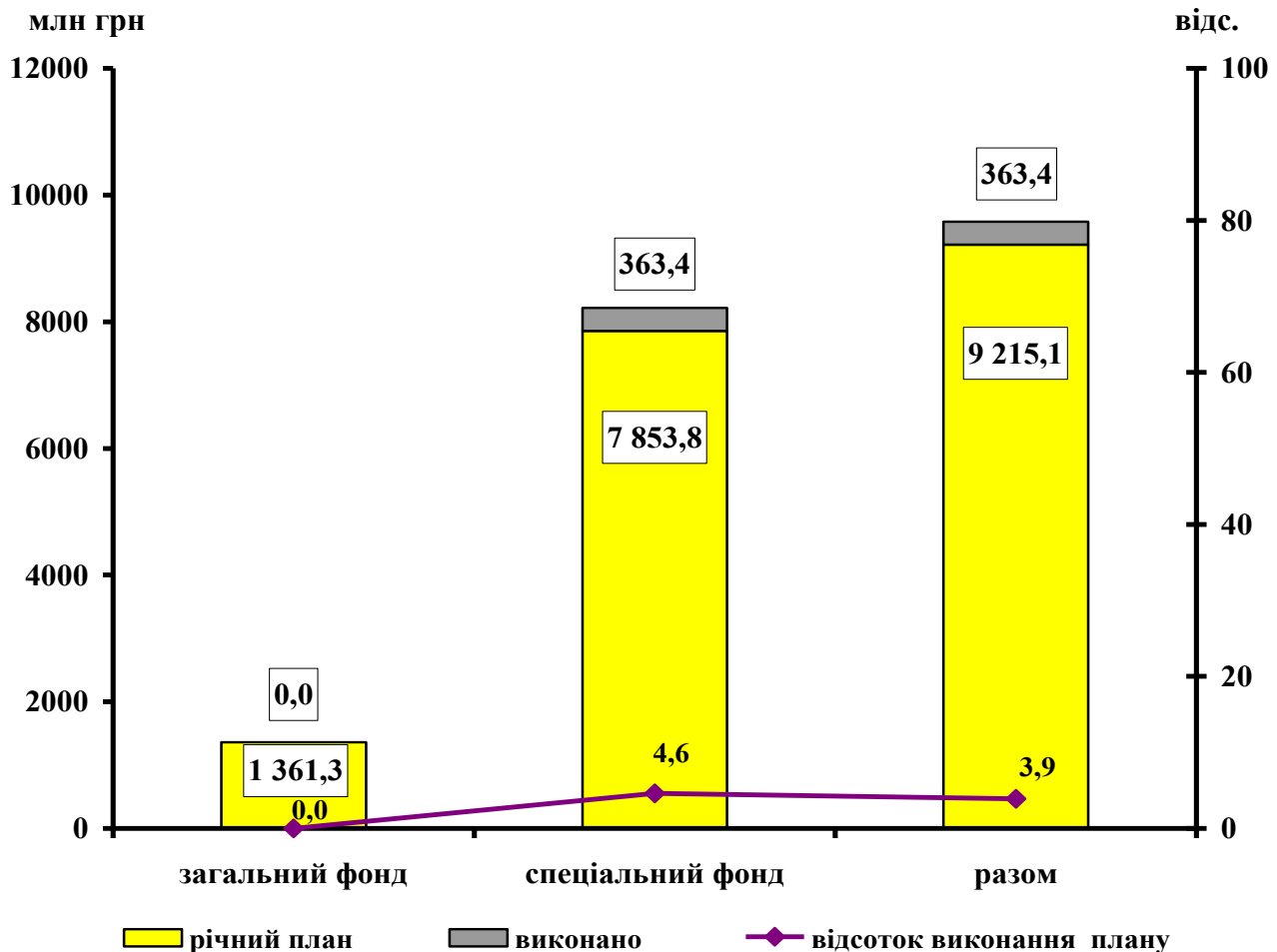
До загального фонду державного бюджету надійшло 185,0 млн грн, або 93,0 відс. плану звітного періоду (198,8 млн грн) і 13,1 відс. річного плану (1 млрд 410,1 млн гривень). Не здійснювалося погашення кредитів за однією бюджетною програмою. При плані 0,4 млн грн, кошти, надані на пільгове кредитування юридичних осіб, у тому числі ОСББ, для проведення реконструкції, капітальних і поточних ремонтів об'єктів житлово-комунального господарства, до бюджету не поверталися.

Повернення кредитів до спеціального фонду державного бюджету здійснювалося на низькому рівні. До бюджету надійшли кошти в сумі 99,0 млн грн, або 3,3 відс. річного плану (2 млрд 980,7 млн гривень). За окремими бюджетними програмами розрахунки за кредитами проведено в незначних обсягах. Зокрема, повернення коштів, наданих на формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду, а також для закупівлі матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників, становило 15,8 млн грн, або 0,6 відс. річного плану; повернення бюджетних позик, наданих на закупівлю сільськогосподарської продукції за державним замовленням (контрактом) 1994 – 1997 років, – 0,1 млн грн, або 1,8 відс. річного плану; повернення коштів у частині відшкодування вартості сільськогосподарської техніки, переданої суб'єктам

господарювання на умовах фінансового лізингу, – 7,1 млн грн, або 15,3 відс. річного плану.

3.7. З державного бюджету надано кредитів у сумі 363,4 млн грн, або 3,9 відс. річного плану (9 млрд 215,1 млн грн), діаграма 9.

Діаграма 9. Надання кредитів з державного бюджету

Із загального фонду державного бюджету передбачалося спрямувати на кредитування 25,9 млн грн, або 1,9 відс. річного плану (1 млрд 361,3 млн гривень). Проте бюджетні асигнування на вказані цілі не відкривалися, а отже, і кредити не надавалися.

Зі спеціального фонду державного бюджету кредитування проведено в сумі 363,4 млн грн, або 4,6 відс. річного плану (7 млрд 853,8 млн гривень). Виконання окремих кредитних програм взагалі не розпочиналося. Зокрема, не надавалися кредити на будівництво повітряної лінії 750 кВ Запорізька-Каховська, будівництво (придбання) житла для науково-педагогічних і педагогічних працівників та фермерським господарствам.

Головні розпорядники бюджетних коштів неефективно управляли наявними фінансовими ресурсами. Кредитування проведено у значно менших обсягах, ніж заплановано і наявні ресурси.

Так, Міністерство аграрної політики та продовольства за наявності залишків невикористаних у минулому році бюджетних асигнувань у сумі 21,5 млн грн і надходження коштів від повернення раніше наданих кредитів у сумі 3,4 млн грн не здійснювало кредитування фермерських господарств. За наявності залишків невикористаних бюджетних асигнувань у сумі 42,8 млн грн і повернення коштів у сумі 15,8 млн грн на формування Аграрним фондом державного інтервенційного фонду і закупівлю матеріально-технічних ресурсів для потреб сільськогосподарських товаровиробників, спрямовано 0,4 млн грн, або менше 0,1 відс. річного плану (2 млрд 200,0 млн грн) та 0,7 відс. наявних ресурсів.

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства при поверненні кредитів, наданих з державного бюджету молодим сім'ям і одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла у сумі 7,5 млн грн, на реалізацію заходів Державної програми забезпечення молоді житлом вказані кошти не використовувало. При поверненні 5,6 млн грн кредитів, наданих з державного бюджету індивідуальним сільським забудовникам, і наявних залишках невикористаних бюджетних асигнувань у сумі 9,6 млн грн, на рекредитування відповідної бюджетної програми спрямовано 0,4 млн грн, або 0,8 відс. річного плану (48,0 млн грн) та 2,6 відс. наявних ресурсів.

3.8. Кредиторська заборгованість бюджетних установ з основної діяльності збільшилася на 780,8 млн грн, або 9,8 відс., – до 8 млрд 817,0 млн грн, з неї прострочена – 5 млрд 870,9 млн грн, або 67,4 відсотка. За січень – березень поточного року обсяг простроченої заборгованості зріс на 2 млрд 524,0 млн грн, або в 1,8 раза.

Кредиторська заборгованість бюджетних установ загального фонду зросла на 339,3 млн грн, або 9,9 відс., – до 3 млрд 779,4 млн грн, з неї прострочена – 74,2 відсотка. За три місяці обсяги простроченої заборгованості зросли у 1,5 раза.

Найбільші обсяги заборгованості бюджетних установ з основної діяльності обліковуються у:

- Міністерстві аграрної політики та продовольства – 629,3 млн грн, з якої 66,7 відс. за бюджетними програмами з підтримки заходів в агропромисловому комплексі і з проведення земельної реформи;

- Міністерстві соціальної політики – 454,3 млн грн, з якої 89,2 відс. за бюджетною програмою із соціального захисту громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи;

- Міністерстві оборони – 422,2 млн грн, з якої 76,8 відс. за бюджетною програмою із забезпечення діяльності Збройних Сил України та підготовки військ.

Із 437 бюджетних програм, за якими рахується бюджетна заборгованість, у 150 прострочена бюджетна заборгованість становить від 90,0 до 100,0 відсотка. Найбільші обсяги простроченої заборгованості обліковуються за бюджетними програмами:

- Міністерства аграрної політики та продовольства – за фінансову підтримку заходів в агропромисловому комплексі, часткову компенсацію вартості електроенергії, використаної для поливу на зрошуваних землях, створення оптових ринків сільськогосподарської продукції і проведення земельної реформи – 529,5 млн грн;

- Національної академії медичних наук – за будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт і придбання обладнання – 244,6 млн грн;

- Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – за реконструкцію і будівництво систем централізованого водовідведення – 123,0 млн гривень.

Кредиторська заборгованість за поточними видатками збільшилася на 421,0 млн грн, або 20,0 відс., – до 2 млрд 529,6 млн грн, за капітальними – зменшилася на 81,8 млн грн, або 6,1 відс., – до 1 млрд 249,9 млн гривень. Водночас прострочена заборгованість за поточними видатками збільшилася на 566,4 млн грн – до 1 млрд 613,5 млн грн, капітальними – на 324,5 млн грн – до 1 млрд 170,9 млн гривень.

Кредиторська заборгованість бюджетних установ спеціального фонду збільшилася на 441,5 млн грн, або 9,8 відс., – до 4 млрд 937,6 млн грн, з неї прострочена становить 62,1 відсотка. За січень – березень обсяги простроченої заборгованості зросли у 2,1 раза. За видатками кредиторська заборгованість збільшилася на 807,1 млн грн, або 28,8 відс., – до 3 млрд 605,5 млн грн, з якої прострочена – 84,7 відсотка.

Найбільші суми кредиторської заборгованості (55,7 відс. загального обсягу) обліковуються в Міністерстві енергетики та вугільної промисловості – 728,0 млн грн (прострочена), Міністерстві аграрної політики та продовольства – 897,1 млн грн, з неї прострочена – 88,8 відс., Міністерстві екології та природних ресурсів – 381,8 млн грн, з неї прострочена – 95,8 відсотка.

3.9. Дебіторська заборгованість бюджетних установ з основної діяльності зменшилася на 362,7 млн грн, або 4,6 відс., – до 7 млрд 553,9 млн грн, з неї прострочена – 4 млрд 234,1 млн грн, або 56,1 відсотка. За січень – березень обсяг простроченої заборгованості зріс на 682,4 млн грн, або 19,2 відсотка.

За загальним фондом дебіторська заборгованість зменшилася на 860,1 млн грн, або 26,0 відс., – до 2 млрд 447,1 млн грн, з неї прострочена – 1 млрд 393,5 млн грн, або 56,9 відсотка. За звітний період обсяг простроченої заборгованості зріс у 1,8 раза.

Найбільший обсяг дебіторської заборгованості обліковується у Міністерстві оборони – 893,2 млн грн, або 36,5 відс. загального обсягу, з яких 86,9 відс. – за розвиток озброєння і військової техніки Збройних Сил України; Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – 394,9 млн грн, або 16,1 відс., з яких 92,8 відс. – за реконструкцію і будівництво очисних споруд та інших об'єктів з метою захисту акваторії Азово-Чорноморського узбережжя та басейнів річок Дніпро і Сіверський Донець від забруднення; Міністерстві охорони здоров'я – 296,7 млн грн, або 12,1 відс., з неї прострочена 99,9 відс. – за попередньо здійснену оплату на розвиток служби екстреної медичної допомоги (придбання медичного автотранспорту) для закладів охорони здоров'я та забезпечення медичних заходів окремих державних програм і комплексних заходів програмного характеру.

Дебіторська заборгованість спеціального фонду збільшилася на 497,4 млн грн, або 10,8 відс., – до 5 млрд 106,8 млн грн, з неї прострочена – 2 млрд 840,6 млн грн, або 55,6 відсотка. З початку року обсяг простроченої заборгованості зріс на 1,6 відсотка.

За видатками дебіторська заборгованість збільшилася на 268,1 млн грн, або 20,9 відс., – до 1 млрд 550,8 млн грн, з якої прострочена – 17,4 відсотка. Обсяг простроченої заборгованості зріс на 8,1 відсотка. За капітальними видатками рахується 1 млрд 442,2 млн грн заборгованості, або 93,0 відс., при цьому найбільший обсяг обліковується у Державному агентстві екологічних інвестицій за бюджетною програмою з підтримки заходів, спрямованих на зменшення обсягів викидів (збільшення абсорбції) парникових газів, у тому числі на утеплення приміщень закладів соціального забезпечення, розвиток міжнародного співробітництва з питань зміни клімату – 846,2 млн грн, або 58,7 відсотка.

3.10. Діяльність Пенсійного фонду впродовж січня – березня поточного року здійснювалася в умовах відсутності затвердженого бюджету Фонду на 2014 рік і зростання обсягу неповернених коштів, залучених з єдиного казначейського рахунку для виплат пенсій і допомоги.

Пенсійний фонд здійснював свою діяльність відповідно до тимчасових планових показників на перший квартал, оскільки його бюджет на 2014 рік не затверджений Кабінетом Міністрів України.

Видатки Пенсійного фонду проведені в сумі 63 млрд 762,4 млн грн, або 99,2 відс. планових призначень на перший квартал, що на 1 млрд 593,6 млн грн, або 2,6 відс., більше, ніж у січні – березні попереднього року. З них на пенсії, призначені відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне

пенсійне страхування” й інших законів, що мають виплачуватися за рахунок коштів, які надходять від платників, спрямовано 50 млрд 70,6 млн грн, або 78,5 відс.; на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами, джерелом виплати яких мають бути кошти державного бюджету, – 13 млрд 54,5 млн грн, або 20,4 відс.; на забезпечення утримання системи Фонду, в тому числі керівництво й управління у сфері пенсійного забезпечення – 508,6 млн грн, або 0,8 відсотка.

Доходи Фонду становили 59 млрд 682,3 млн грн, або 101 відс. плану першого кварталу, що на 406,8 млн грн, або 0,7 відс., більше, ніж у січні – березні 2013 року. З них частина єдиного внеску, розподіленого на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування, – 37 млрд 732,8 млн грн, або 63,2 відс., що на 334,0 млн грн, або 0,9 відс., більше, ніж у першому кварталі попереднього року; кошти, отримані з державного бюджету за КПКВК 2506020 „Дотація на виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами”, – 15 млрд 367,4 млн грн, або 25,7 відс., за КПКВК 2506050 „Покриття дефіциту коштів Пенсійного фонду України для виплати пенсій” – 5 млрд 441,0 млн грн, або 9,1 відсотка. При цьому за обома бюджетними програмами видатки державного бюджету здійснені на рівні попереднього року, в запланованих на перший квартал обсягах і 23,5 відс. та 24,6 відс. річного плану відповідно.

З урахуванням залишку на початок року в сумі 2 млрд 405 млн грн фінансовий ресурс Пенсійного фонду для здійснення покладених на нього функцій становив 62 млрд 87,3 млн грн, що на 596,1 млн грн, або 1,0 відс., більше, ніж у січні – березні попереднього року. Таким чином, наявні кошти Фонду забезпечили проведення відповідних видатків на 97,4 відс., решту видатків здійснено за рахунок коштів, залучених з єдиного казначейського рахунку.

Упродовж першого кварталу поточного року Пенсійний фонд отримав з єдиного казначейського рахунку для покриття тимчасових касових розривів кошти в сумі 11 млрд 119,1 млн грн, з яких не повернено 1 млрд 621,9 млн грн, або 14,6 відсотка. Загальний обсяг неповернених коштів зріс з початку року на 3,4 відс. – до 51 млрд 53,2 млн гривень.

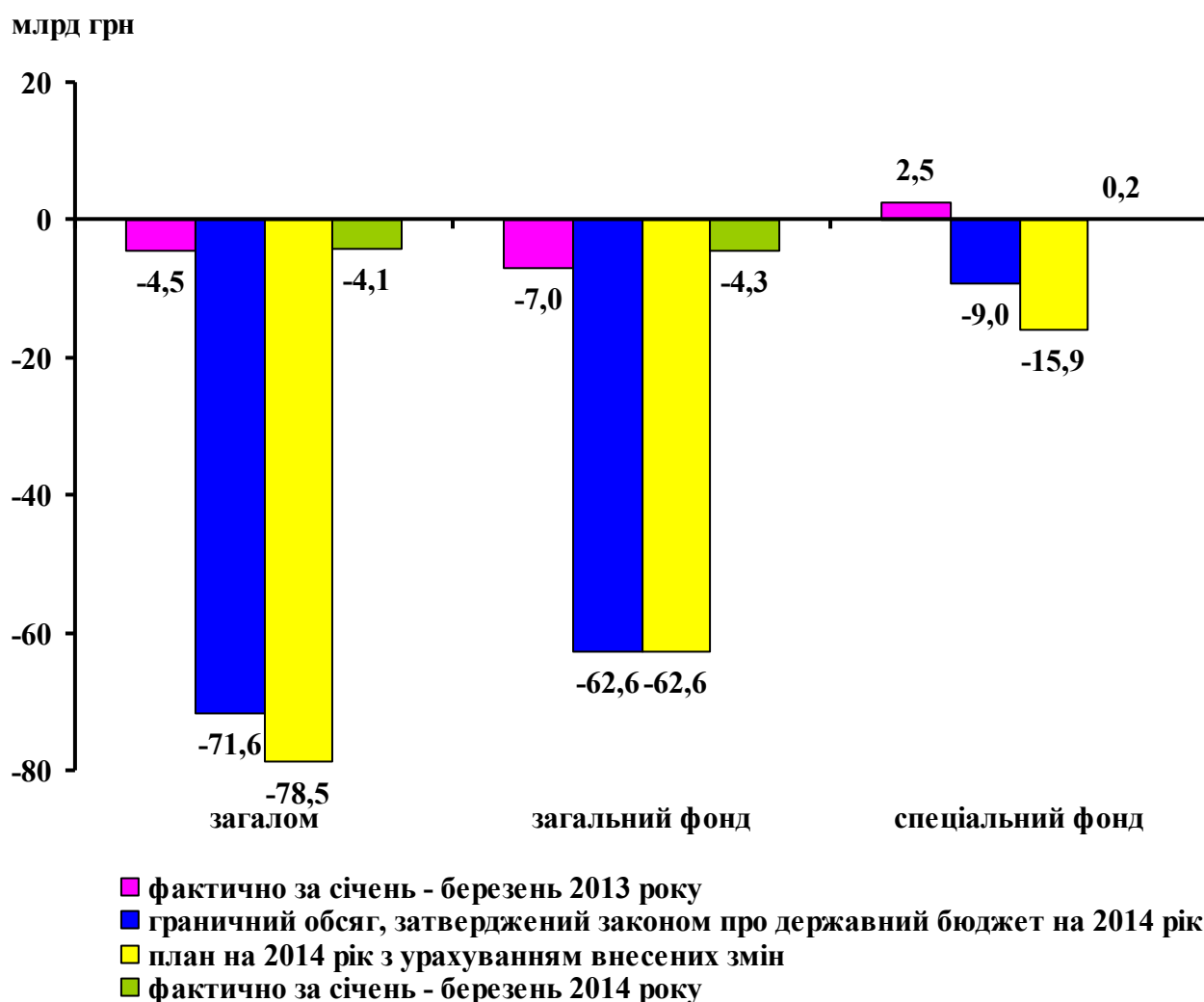
IV. ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА ДЕРЖАВНИЙ БОРГ

4.1. Державний бюджет за перший квартал 2014 року виконано з дефіцитом, який становив 5,2 відс. планового річного обсягу. Фінансування державного бюджету здійснювалося переважно за рахунок державних запозичень.

Встановлені статтею 1 Закону України „Про Державний бюджет України на 2014 рік” показники доходів і видатків змінені Міністерством фінансів та головними розпорядниками бюджетних коштів за спеціальним фондом на підставі пункту 2 статті 16 Закону України „Про Державний бюджет України

на 2014 рік” і частини восьмої статті 13 Бюджетного кодексу України, що спричинило збільшення планового річного обсягу дефіциту як спеціального фонду, так і загалом державного бюджету. З урахуванням внесених змін плановий обсяг дефіциту державного бюджету збільшено на 6 млрд 934,0 млн грн, або 9,7 відс., – до 78 млрд 498,3 млн гривень. Фактично за січень – березень поточного року державний бюджет виконано з дефіцитом у сумі 4 млрд 94,2 млн грн, або 5,7 відс. затвердженого законом про державний бюджет на 2014 рік граничного обсягу і 5,2 відс. планового з урахуванням внесених змін річного обсягу. Дефіцит державного бюджету за перший квартал 2014 року на 428,9 млн грн, або 9,5 відс., менший, ніж за відповідний період попереднього року (діаграма 10).

Діаграма 10. Дефіцит (-) / профіцит (+) державного бюджету

Фінансування державного бюджету здійснено переважно за рахунок надходження коштів від державних запозичень (83,8 відс.), тоді як надходження від інших розрахунків з урахуванням зміни залишків коштів на початок року

становили 16,1 відс., надходження коштів від приватизації державного майна – 0,1 відсотка.

Від державних запозичень отримано 27 млрд 169,7 млн грн, що на 17 млрд 60,2 млн грн, або 38,6 відс., менше, ніж у січні – березні 2013 року. У результаті зменшилася частка державних запозичень у загальній сумі надходжень до державного бюджету на 10,8 відс. пункту – до 23,4 відсотка. У державних запозиченнях переважали середньострокові запозичення – 85,7 відс., а довгострокові становили 1,2 відс. і отримані до спеціального фонду за позиками від міжнародних фінансових організацій для реалізації інвестиційних проектів.

Від розміщення облігацій внутрішньої державної позики, номінованих як у національній валюті, так і в іноземній, до державного бюджету залучено 26 млрд 852,1 млн гривень. Середньозважений рівень дохідності за облігаціями внутрішньої державної позики, номінованими в гривні, за січень – березень 2014 року, порівняно із середньозваженим рівнем дохідності за 2013 рік, зріс на 0,3 відс. пункту – до 13,4 відс., тоді як за облігаціями внутрішньої державної позики, номінованими в доларах США, зменшився на 2,6 відс. пункту – до 5,0 відсотка. Облігації внутрішньої державної позики, номіновані в євро, у звітному періоді не розміщувалися.

4.1.1. Загальний фонд державного бюджету виконано з дефіцитом, який на 9 млрд 74,1 млн грн, або 67,6 відс., менший від запланованого на звітний період, що спричинено передусім невиконанням планових призначень за видатками на 9 млрд 23,4 млн грн при перевиконанні плану за доходами на 38,7 млн гривень.

Міністерство фінансів при внесенні змін до розпису державного бюджету не дотримувалося принципу збалансованості бюджетної системи, встановленого пунктом 2 частини першої статті 7 Бюджетного кодексу України. Зважаючи на передбачені планом на січень – березень 2014 року з урахуванням внесених змін показники за доходами – 78 млрд 337,2 млн грн, видатками – 91 млрд 924,2 млн грн, наданням кредитів – 25,9 млн грн, поверненням кредитів – 198,8 млн грн, запланований на цей період дефіцит загального фонду становив 13 млрд 414,1 млн гривень. Водночас передбачена планом на січень – березень 2014 року з урахуванням внесених змін сума фінансування становила 12 млрд 659,1 млн грн, зокрема в частині надходжень – 86 млрд 940,9 млн грн, витрат – 74 млрд 281,8 млн гривень. У результаті план за витратами загального фонду державного бюджету на 755,0 млн грн перевищив плановий обсяг надходжень.

Дефіцит загального фонду державного бюджету за перший квартал 2014 року становив 4 млрд 340,0 млн грн, або 32,4 відс. запланованого на звітний період обсягу і 6,9 відс. річного обсягу дефіциту. При цьому дефіцит за перший квартал 2014 року на 2 млрд 711,9 млн грн, або 38,5 відс., менший від дефіциту за цей же період 2013 року (таблиця 4).

Дефіцит і фінансування загального фонду державного бюджету

млн грн

№ з/п	Показники	Виконано, січень – березень 2013 року	Січень – березень 2014 року		Відхилення від:			
			план	виконано	січня – березня 2013 року		плану на січень – березень 2014 року	
					сума	відс.	сума	відс.
I. ДЕФІЦИТ		7 052	13 414	4 340	-2 712	-38,5	-9 074	-67,6
	<i>(ряд. 1.1 -ряд. 1.2 +ряд. 1.3-ряд. 1.4)</i>							
1.1.	Видатки	79 106	91 924	82 901	3 830	4,8	-8 988	-9,8
1.2.	Доходи	71 883	78337	78 376	6 493	9,0	39	0,0
1.3.	Надання кредитів	1	26	-	-1	-	-26	-
1.4.	Повернення кредитів	172	199	185	13	7,7	-14	-6,9
II. ФІНАНСУВАННЯ		7 052	12 659	4 340	-2 712	-38,5	-8 319	-65,7
	<i>(ряд. 2.1 – ряд. 2.2)</i>							
2.1. Фінансування в частині надходжень – всього,		43 019	86 941	32 658	-10 361	-24,1	-54 283	-62,4
	<i>у тому числі:</i>							
	внутрішні запозичення	35 001	41 441	24 052	-10 949	-31,3	-17 389	-42,0
	зовнішні запозичення	7 993	42 500	-	-7 993	-	-42 500	-
	надходження від приватизації державного майна	25	3 000	48	23	84,9	-2 952	-98,4
	зміни обсягів бюджетних коштів	-	-	8 558	8 558	-	8 558	-
2.2. Фінансування в частині витрат – всього,		35 967	74 282	28 318	-7 649	-21,3	-45 964	-61,9
	<i>у тому числі:</i>							
	погашення внутрішнього боргу	8 616	16 456	15 615	6 999	81,2	-841	-5,1
	погашення зовнішнього боргу	6 142	9 447	1 637	-4 505	-73,4	-7 810	-82,7
	розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	8 000	11 066	11 066	3 066	38,3	0	0,0
	повернення коштів на ЄКР	-	37 313	-	-	-	-37 313	-
	зміни обсягів бюджетних коштів	13 209	-	-	-13 209	-	-	-

Для фінансування загального фонду залучено 32 млрд 658,0 млн грн, що на 54 млрд 282,9 млн грн, або 62,4 відс., менше плану на перший квартал поточного року. Невиконання плану спричинено тим, що при запланованому на звітний період отриманні коштів від державних зовнішніх запозичень у сумі 42 млрд 500,0 млн грн розміщення облігацій зовнішньої державної позики не здійснювалось і кошти від міжнародних фінансових організацій не надходили. Крім того, недоотримані заплановані на звітний період кошти від державних внутрішніх запозичень – 17 млрд 388,8 млн грн, або 42,0 відс. плану,

і приватизації державного майна – 2 млрд 952,3 млн грн, або 98,4 відсотка. Натомість для фінансування залучено кошти, що впливають на зміни обсягів бюджетних коштів, зокрема, від курсової різниці й інших розрахунків у сумі 8 млрд 558,2 млн грн, що планом не передбачалося.

Від розміщення на внутрішньому ринку облігацій внутрішньої державної позики, номінованих як в національній, так і в іноземній валюті, отримано 24 млрд 52,1 млн грн, що на 10 млрд 948,9 млн грн, або 31,3 відс., менше, ніж у першому кварталі 2013 року. Зокрема, в обмін на акції Національної акціонерної компанії „Нафтогаз України” розміщено облігації внутрішньої державної позики на суму 11 млрд 66,4 млн грн, або 100,0 відс. плану, що становило 46,0 відс. загального обсягу надходжень від внутрішніх запозичень.

Від приватизації державного майна надійшло 47,7 млн грн, або 1,6 відс. плану звітного періоду і 0,3 відс. річного плану. Порівняно з відповідним періодом 2013 року, надходження коштів від приватизації державного майна збільшилися на 21,9 млн грн, або 84,9 відсотка. Кошти від приватизації державного майна надійшли за рахунок продажу, зокрема, акцій ЄМК ДП „Керченський судноремонтний завод” – 25,2 млн грн, ПАТ „АТ Науково-дослідний інститут радіотехнічних вимірювань” – 14,4 млн гривень.

Обсяг бюджетних коштів загального фонду, що обліковуються на рахунках Державної казначейської служби, з початку року зріс на 85,1 млн грн, або в 2,9 раза, – до 129,5 млн гривень.

4.1.2. Спеціальний фонд державного бюджету виконано з профіцитом, при затвердженому і передбаченому плановому річному дефіциті, що спричинене здійсненням видатків і наданням кредитів у меншому обсязі, ніж отримано доходів і коштів від повернення кредитів.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2014 рік” граничний обсяг дефіциту спеціального фонду встановлено в сумі 8 млрд 998,6 млн гривень. Міністерство фінансів на підставі пункту 2 статті 16 закону про державний бюджет на 2014 рік і головні розпорядники бюджетних коштів на підставі частини восьмої статті 13 Бюджетного кодексу України внесли зміни до показників доходів і видатків спеціального фонду. У результаті показники граничного обсягу дефіциту спеціального фонду і його фінансування за рахунок державних внутрішніх запозичень і залишків коштів на початок року збільшено на 6 млрд 934,0 млн грн, або 77,1 відс., – до 15 млрд 932,6 млн гривень. Фактично спеціальний фонд державного бюджету внаслідок отримання доходів і коштів від повернення кредитів в більшому обсязі, ніж здійснено видатків і надано кредитів, виконано з профіцитом у сумі 245,8 млн гривень.

У частині фінансування до спеціального фонду залучені кошти від державних запозичень у сумі 3 млрд 117,6 млн грн, або 31,2 відс. річного плану, у тому числі від розміщення облігацій внутрішньої державної позики для

надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії та послуг з централізованого водопостачання та водовідведення тарифам, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування, – 2 млрд 800,0 млн грн, або 73,7 відс., за позиками, наданими міжнародними фінансовими організаціями, для реалізації інвестиційних проектів – 317,6 млн грн, або 5,1 відсотка.

Обсяг бюджетних коштів спеціального фонду, що обліковуються на рахунках Державної казначейської служби, внаслідок здійснення витрат у менших обсягах, ніж надходження, збільшився на 3 млрд 820,3 млн грн, або 12,4 відс., – до 34 млрд 612,4 млн гривень.

4.2. Упродовж січня – березня 2014 року зріс загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу, що спричинено девальвацією гривні до іноземних валют і перевищенням надходжень від державних запозичень над сумою витрат на погашення державного боргу. Порівняно з першим кварталом 2013 року, боргове навантаження на державний бюджет зросло, що спричинено збільшенням витрат на погашення й обслуговування державного боргу.

4.2.1. Державний і гарантований державою борг з початку року зріс на 137 млрд 467,5 млн грн, або 23,5 відс., – до 721 млрд 837,1 млн грн, у тому числі зовнішній борг – на 104 млрд 601,3 млн грн, або 34,8 відс., – до 404 млрд 882,2 млн грн, внутрішній – на 32 млрд 866,2 млн грн, або 11,6 відс., – до 316 млрд 954,9 млн грн (діаграма 11).

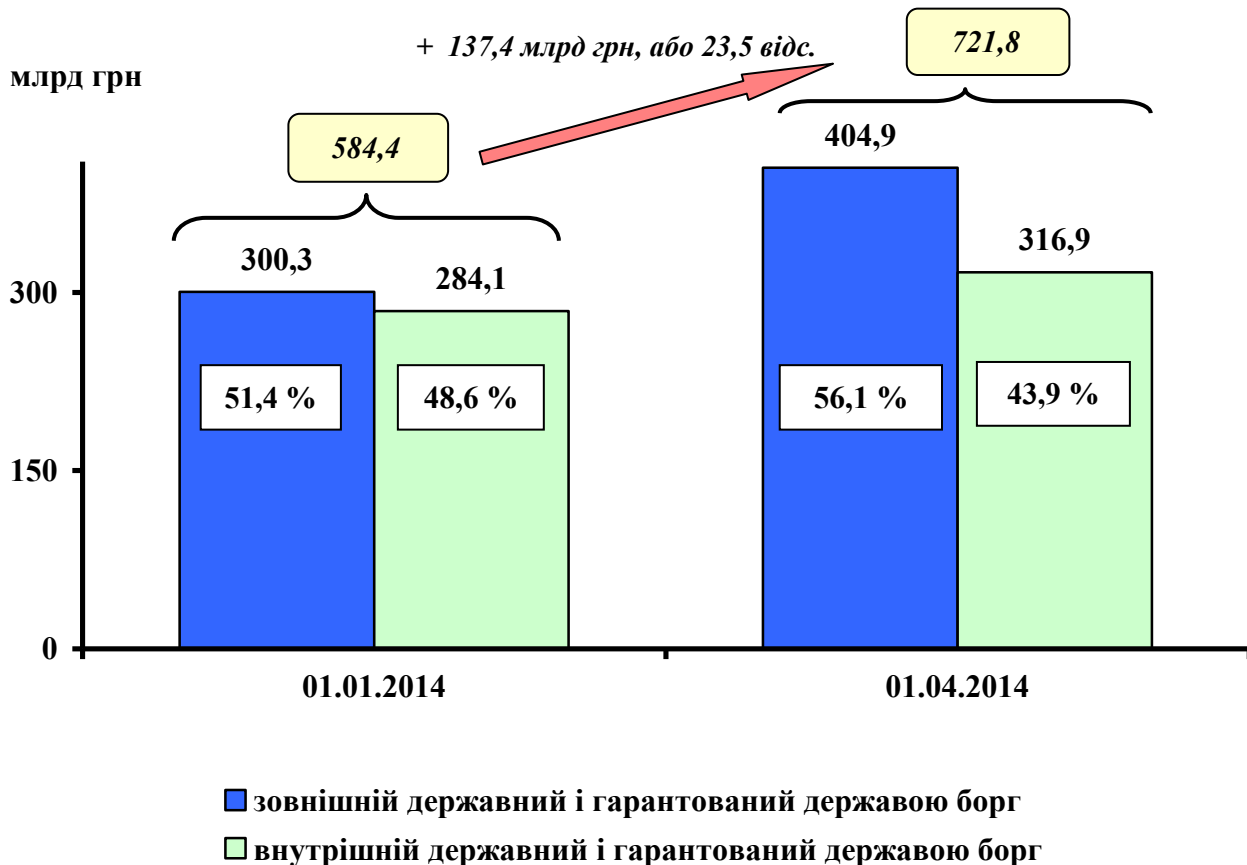
У результаті частка зовнішнього боргу в загальній сумі державного та гарантованого державою боргу збільшилася на 4,7 відс. пункту – до 56,1 відсотка.

Державний борг унаслідок девальвації гривні до іноземних валют і перевищення на 57,5 відс. суми державних запозичень над обсягом витрат на його погашення зріс за січень – березень 2014 року на 109 млрд 961,7 млн грн, або 22,9 відс., – до 590 млрд 180,3 млн грн, у тому числі державний зовнішній борг збільшився на 81 млрд 130,1 млн грн, або 36,3 відс., – до 304 млрд 389,1 млн грн, внутрішній – на 28 млрд 831,6 млн грн, або 11,2 відс., – до 285 млрд 791,2 млн гривень.

У результаті здійснення переважно середньострокових державних запозичень упродовж січня – березня 2014 року збільшилася частка заборгованості за цими зобов'язаннями у загальній сумі державного боргу на 1,2 відс. пункту – до 43,6 відс., відповідно зменшилася заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями – до 52,5 відсотка.

Гарантований державою борг збільшився на 27 млрд 505,8 млн грн, або 26,4 відс., що спричинено девальвацією гривні до іноземних валют. У звітному періоді державні гарантії не надавалися.

Діаграма 11. Державний і гарантований державою борг

4.2.2. Витрати на погашення й обслуговування державного боргу здійснені в межах бюджетних призначень на перший квартал 2014 року. Порівняно з відповідним періодом 2013 року, боргове навантаження на державний бюджет зросло, що спричинено збільшенням обсягів платежів за державним боргом.

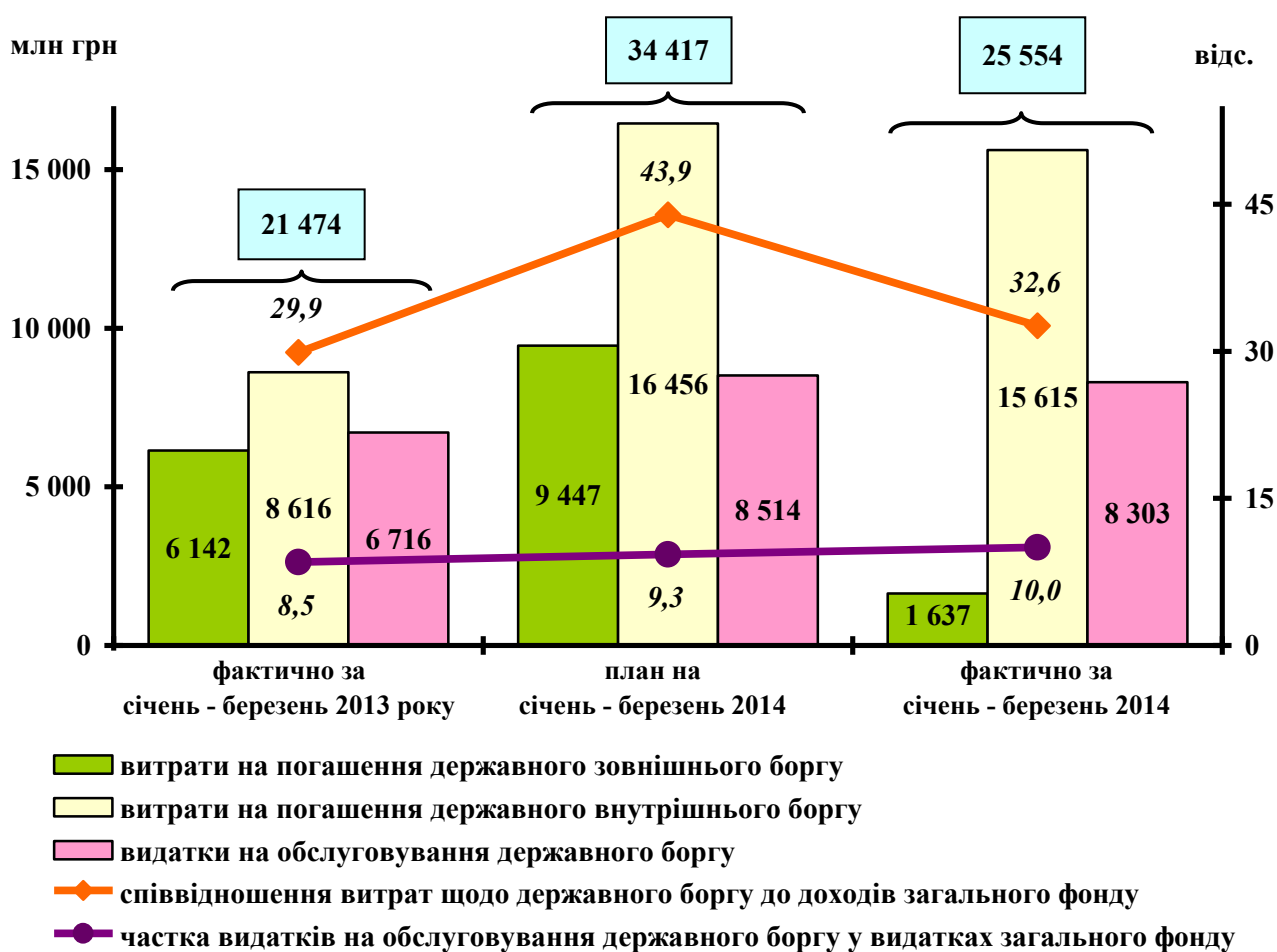
Витрати на погашення й обслуговування державного боргу в січні – березні 2014 року становили 25 млрд 554,4 млн грн, що на 8 млрд 862,7 млн грн, або 25,8 відс., менше планових призначень на звітний період, у тому числі на погашення внутрішнього боргу – 15 млрд 614,9 млн грн, що менше плану на 841,0 млн грн, або 5,1 відс., на обслуговування державного боргу – 8 млрд 302,8 млн грн, що менше плану на 211,6 млн грн, або 2,5 відс., на погашення зовнішнього боргу – 1 млрд 636,7 млн грн, що менше плану на 7 млрд 810,1 млн грн, або 82,7 відсотка.

Порівняно із січнем – березнем 2013 року, витрати на погашення й обслуговування державного боргу зросли на 4 млрд 80,4 млн грн, або 19,0 відс., при цьому збільшилися витрати на погашення державного внутрішнього боргу – на 6 млрд 998,8 млн грн, або 81,2 відс., видатки на обслуговування

державного боргу – на 1 млрд 587,3 млн грн, або 23,6 відс., зменшилися витрати на погашення зовнішнього боргу – на 4 млрд 505,7 млн грн, або 73,4 відсотка.

Як наслідок, збільшилося боргове навантаження на державний бюджет. Зокрема, співвідношення витрат державного бюджету на погашення й обслуговування державного боргу до доходів загального фонду збільшилося на 2,7 відс. пункту – до 32,6 відс., частка видатків на обслуговування державного боргу у видатках загального фонду державного бюджету зросла на 1,5 відс. пункту – до 10,0 відс. (діаграма 12).

Діаграма 12. Витрати на погашення й обслуговування державного боргу

4.3. Розрахунки суб'єктів господарської діяльності перед державним бюджетом за кредитами (позиками), залученими державою або під державні гарантії, та позичками, наданими Міністерством фінансів у 1993 – 1998 роках на зворотній основі у зв'язку з тимчасовими фінансовими труднощами, залишалися незадовільними.

За січень – березень 2014 року 7 суб'єктів господарювання погасили 3,4 млн грн, що на 9,3 млн грн, або 73,2 відс., менше, ніж у

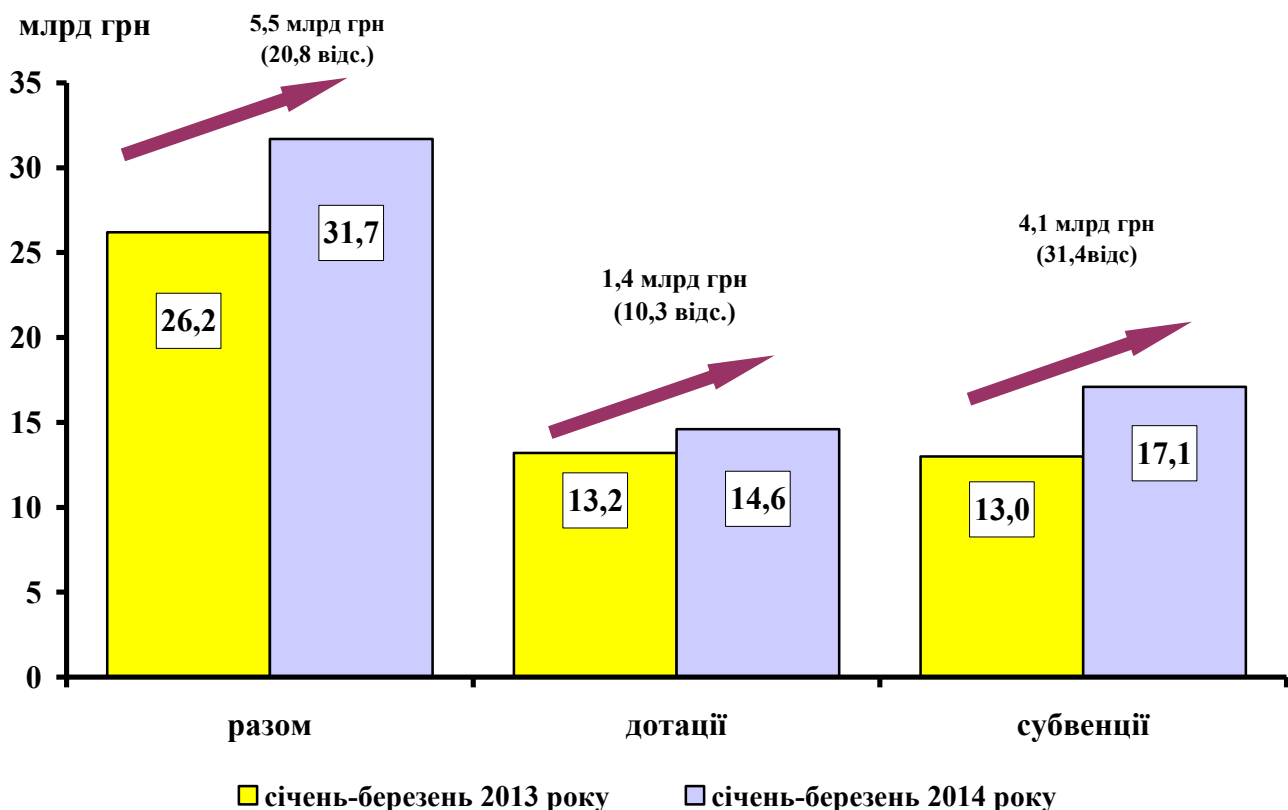
відповідному періоді 2013 року. Унаслідок девальвації гривні до долара США, євро та японської єни з початку року прострочена заборгованість суб'єктів господарювання перед державою за кредитами (позиками), залученими під державні гарантії, зросла на 5 млрд 607,2 млн грн, або 35,9 відс., – до 21 млрд 234,8 млн гривень.

Прострочена заборгованість за позичками, наданими у 1993 – 1998 роках у зв'язку з тимчасовими фінансовими труднощами підприємствам, відомствам і окремим міністерствам, у січні – березні поточного року до державного бюджету не поверталася. Станом на 01.04.2014 прострочена заборгованість за основною сумою боргу становила 118,7 млн грн, а з нарахованими на прострочену заборгованість відсотками і пенею – 409,9 млн гривень.

V. МІЖБЮДЖЕТНІ ТРАНСФЕРТИ ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

5.1. Упродовж першого кварталу поточного року місцеві бюджети отримали з державного бюджету трансферти в сумі 31 млрд 713,8 млн грн, або 89,0 відс. плану на січень – березень, що на 5 млрд 449,1 млн грн, або 20,8 відс., більше, ніж у відповідному періоді минулого року (діаграма 13). Питома вага трансфертів з державного бюджету у доходах місцевих бюджетів зросла на 4,1 відс. і становила 56,9 відсотка.

Діаграма 13. Трансферти, надані з державного бюджету місцевим бюджетам

Із загального фонду державного бюджету надано трансфертів у сумі 28 млрд 616,7 млн грн, або 91,4 відс. плану, у тому числі дотацій – 14 млрд 642,1 млн грн, або 92,2 відс., субвенцій – 13 млрд 974,6 млн грн, або 90,5 відсотка. Із спеціального фонду державного бюджету надано субвенцій у сумі 3 млрд 97,1 млн грн, або 71,8 відс. плану. Частка дотацій у доходах місцевих бюджетів зменшилася на 0,4 відс. пункту, до 26,3 відс., субвенцій – збільшилася на 4,5 відс. пункту, до 30,6 відсотка.

Дотація вирівнювання надана у сумі 14 млрд 551,4 млн грн, або 92,2 відс. плану звітнього періоду, що на 1 млрд 315,6 млн грн, або 9,9 відс., більше, ніж у відповідному періоді минулого року. Частка дотації вирівнювання в доходах місцевих бюджетів зменшилася на 0,5 відс. пункту, до 26,1 відсотка. У звітньому періоді внаслідок недонадходження в запланованих обсягах на деяких територіях регіонів доходів загального фонду державного бюджету, від суми яких за встановленими законом про державний бюджет нормативами щоденних відрахувань визначаються обсяги дотації вирівнювання для перерахування місцевим бюджетам, Державна казначейська служба перерахувала з центрального рівня за рахунок усіх надходжень до загального фонду державного бюджету 28,1 відс. загального обсягу дотації, тоді як у відповідному періоді 2013 року – 14,6 відсотка. Інші дотації надані місцевим бюджетам у передбачених на січень – березень поточного року обсягах.

5.2. У звітному періоді субвенції спрямовувалися переважно на виконання державних соціальних гарантій з надання пільг, субсидій, допомоги окремим категоріям громадян.

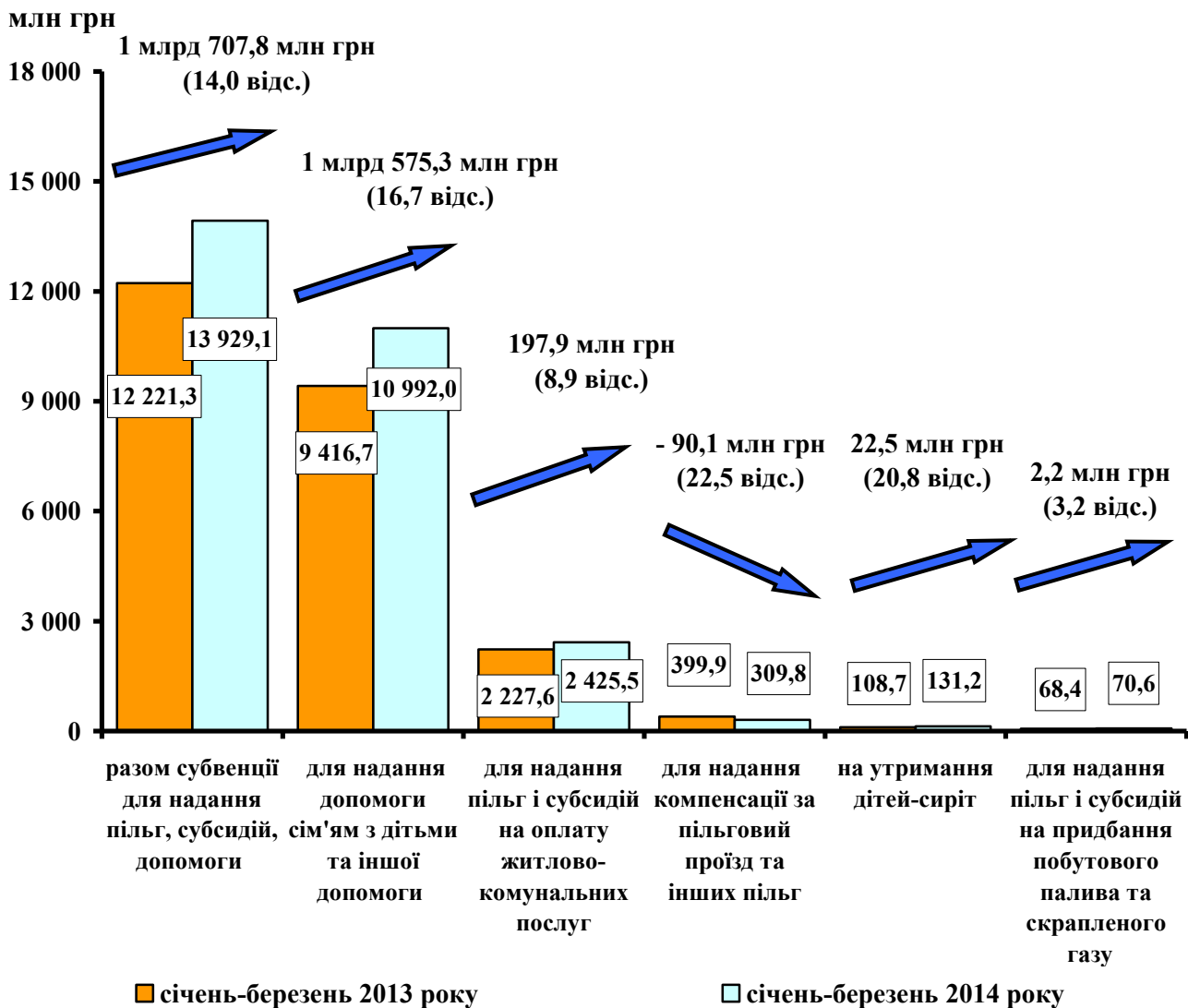
Для забезпечення фактичних зобов'язань місцевих бюджетів щодо пільг, субсидій і допомоги окремим категоріям громадян з державного бюджету перераховано п'ять субвенцій на загальну суму 13 млрд 929,1 млн грн, або 91,0 відс. плану, що становило 81,6 відс. загального обсягу наданих у звітньому періоді субвенцій та на 1 млрд 707,8 млн грн, або 14,0 відс., більше, ніж у відповідному періоді минулого року (діаграма 14).

На інші цілі у звітньому періоді з державного бюджету передбачалося надати місцевим бюджетам шість субвенцій у сумі 4 млрд 449,5 млн грн, з яких перераховано шість – 3 млрд 142,6 млн грн, або 70,6 відс. плану.

Зокрема, у зв'язку з тим, що Кабінет Міністрів України не прийняв рішень щодо порядків і умов надання деяких субвенцій, місцеві бюджети не отримали десять субвенцій у сумі 163,1 млн грн, у тому числі на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, – 48,5 млн грн; придбання медикаментів та виробів медичного призначення для забезпечення швидкої медичної допомоги – 26,5 млн грн; відшкодування частини відсоткових ставок по залучених кредитах на оновлення парку автобусів та тролейбусів приймаючих міст з підготовки до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу – 11,4 млн грн; здійснення заходів щодо

соціально-економічного розвитку окремих територій, що є складовою державного фонду регіонального розвитку, – 7,2 млн гривень.

Діаграма 14. Субвенції для надання пільг, субсидій, допомоги, перераховані з державного бюджету місцевим бюджетам

На погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги з централізованого водопостачання і водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії і послуг з централізованого водопостачання та водовідведення тарифам, що затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцевого самоврядування, з державного бюджету надана субвенція місцевим бюджетам у сумі 2 млрд 669,0 млн грн, або 70,2 відс. плану; будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах – 388,9 млн грн, або 96,8 відс. плану.

5.3. У першому кварталі 2014 року частка власних і закріплених доходів місцевих бюджетів у загальному обсязі доходів місцевих бюджетів зменшилася, порівняно з відповідним періодом минулого року, на 4,1 відс. пункту – до 43,1 відсотка. У результаті знизився рівень бюджетної самостійності місцевих органів влади й органів місцевого самоврядування.

Загалом доходи місцевих бюджетів становили 55 млрд 695,7 млн грн, або 22,2 відс. річного плану (251 млрд 280,7 млн грн), і зросли, порівняно із січнем – березнем попереднього року, на 5 млрд 983,9 млн грн, або 12,0 відсотка. Власні і закріплені доходи місцевих бюджетів становили 23 млрд 981,8 млн грн і збільшилися, порівняно з відповідним періодом минулого року, на 534,8 млн грн, або 2,3 відсотка.

Порівняно з відповідним періодом попереднього року, обсяг власних і закріплених доходів місцевих бюджетів збільшився переважно за рахунок єдиного податку на 281,8 млн грн, або 17,4 відс.; інших джерел власних надходжень бюджетних установ – на 243,8 млн грн, або 26,4 відс.; коштів від продажу землі – на 164,5 млн грн, або у 2,5 раза. Найбільше зменшилися надходження податку на прибуток підприємств – на 167,9 млн грн, або 55,7 відс., та збір за першу реєстрацію колісних транспортних засобів (фізичних осіб) – на 101,8 млн грн, або 82,8 відсотка.

У структурі власних і закріплених доходів місцевих бюджетів найбільшу частку становили податок на доходи фізичних осіб – 60,1 відс. загального обсягу, плата за землю – 12,7 відс., власні надходження бюджетних установ – 9,1 відс., єдиний податок – 7,9 відсотка.

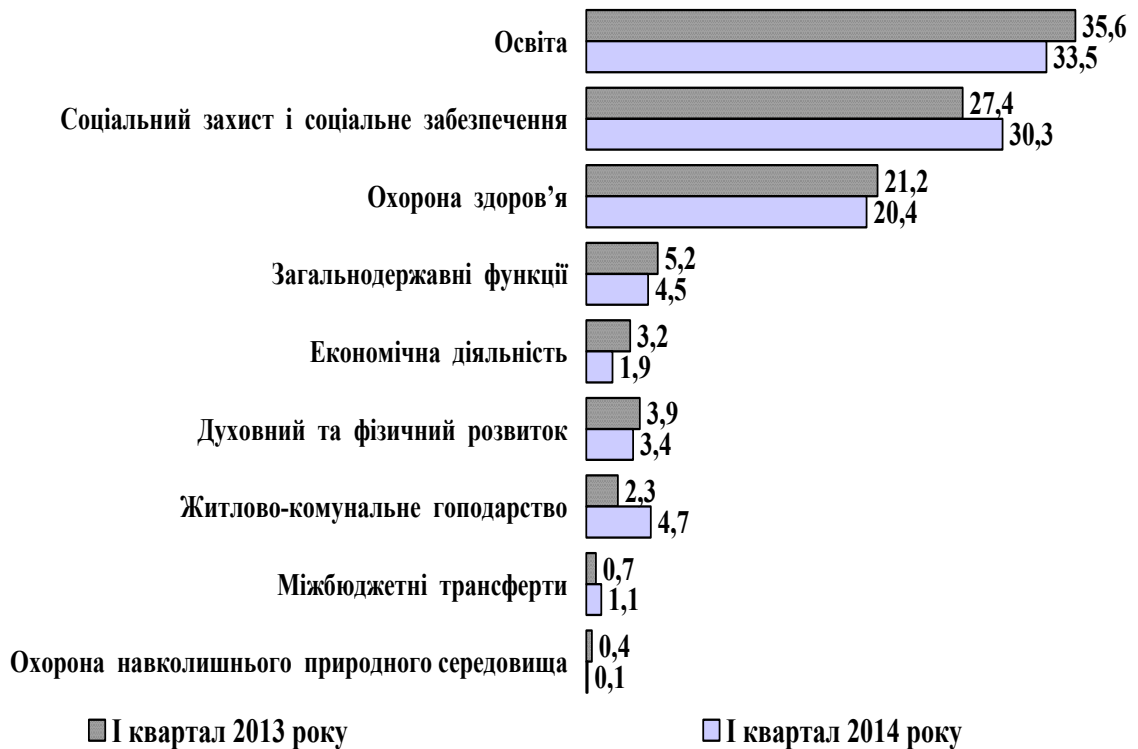
5.4. Обмежена ресурсна база місцевих бюджетів зумовила спрямування витатків місцевих бюджетів в основному на споживання.

Видатки місцевих бюджетів загалом проведені в сумі 51 млрд 115,3 млн грн, або 20,1 відс. річного плану (254 млрд 805,4 млн грн), що на 264,2 млн грн, або 0,5 відс., більше, ніж у відповідному періоді попереднього року. Частка витатків місцевих бюджетів у витатках зведеного бюджету збільшилася на 0,2 відс. пункту – до 45,3 відсотка.

Поточні видатки проведено в сумі 50 млрд 116,2 млн грн, або 98,0 відс. загального обсягу. На захищені видатки спрямовано 44 млрд 816,2 млн грн, або 87,7 відс. загального обсягу. Найбільше коштів використано на оплату праці і нарахування на заробітну плату – 44,5 відс., на соціальне забезпечення – 28,2 відс., на оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 7,5 відс. і поточні трансферти – 7,4 відсотка. Капітальні видатки зменшилися, порівняно з відповідним періодом попереднього року, на 1 млрд 393,4 млн грн, або у 2,4 раза, – до 999,1 млн гривень. У загальному обсязі витатків місцевих бюджетів їх частка становила 2,0 відсотка.

За функціональною структурою місцевих бюджетів найбільше коштів спрямовано на освіту – 33,5 відс.; соціальний захист і соціальне забезпечення – 30,3 відс.; охорону здоров'я – 20,4 відс. (діаграма 15).

Діаграма 15. Функціональна структура видатків місцевих бюджетів за перший квартал 2013 – 2014 роки (у відсотках)

До державного бюджету з місцевих бюджетів перераховано 572,8 млн грн, або 83,7 відс. призначень на січень – березень 2014 року. У результаті недонадходження до місцевих бюджетів доходів, які враховані при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, до державного бюджету перераховано 111,3 млн грн, або 16,3 відс., менше запланованого.

Для забезпечення здійснення захищених видатків загального фонду місцевих бюджетів з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів надано позик на 6 млрд 564,2 млн грн, що на 1 млрд 721,1 млн грн, або 20,8 відс., менше, ніж у січні – березні попереднього року. Найбільше позик надано бюджету міста Києва – 2 млрд 10,9 млн грн, або 30,6 відс., і місцевим бюджетам Луганської області – 601,5 млн грн, або 9,2 відсотка. Крім того, в результаті невиконання прогнозних показників доходів місцевих бюджетів, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, місцевим бюджетам, починаючи вже з лютого поточного року, надано середньострокових позик на 53,9 млн гривень. На кінець звітного періоду загальна заборгованість за всіма наданими позиками становила 11 млрд 13,3 млн грн, що більше на 1 млрд 301,2 млн грн, або 13,4 відс., ніж на початок року.

5.5. З початку року збільшилися обсяги кредиторської і дебіторської заборгованості розпорядників та одержувачів коштів місцевих бюджетів.

Кредиторська заборгованість збільшилася на 2 млрд 356,5 млн грн, або 25,4 відс., – до 11 млрд 634,1 млн грн, з неї прострочена – 6 млрд 206,9 млн грн, або 53,4 відсотка. Збільшення відбулося в основному з оплати праці і нарахування на заробітну плату – на 1 млрд 228,5 млн грн, або в 10,4 раза; капітальних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) – на 338,7 млн грн, або у 10,7 раза. Прострочена кредиторська заборгованість загалом зросла на 55,5 відсотка.

Дебіторська заборгованість збільшилася на 244,3 млн грн, або 21,8 відс., – до 1 млрд 364,0 млн грн, з неї прострочена – 231,5 млн грн, або 17,0 відс. загального обсягу. Збільшення відбулося в основному з капітальних трансфертів підприємствам (установам, організаціям) – на 136,7 млн грн., або в 2,5 раза; придбання обладнання і предметів довгострокового користування – на 94,3 млн грн, або у 15,4 раза.

5.6. З початку року збільшився загальний обсяг боргових зобов'язань місцевих бюджетів.

У звітному періоді місцевий борг збільшився на 2 млрд 757,1 млн грн, або 13,1 відс., і становив на кінець березня поточного року 23 млрд 855,4 млн грн, з них внутрішній – 17 млрд 693,9 млн грн, зовнішній – 6 млрд 161,5 млн гривень. Зокрема, внутрішні зобов'язання за коштами єдиного казначейського рахунку становили 11 млрд 13,3 млн грн, цінними паперами місцевих бюджетів – 5 млрд 882,8 млн грн, позиками банків і фінансових установ – 679,6 млн гривень. Найбільші обсяги боргу рахуються за місцевим бюджетом міста Києва – 15 млрд 800,1 млн грн, або 66,2 відс. місцевого боргу.

Гарантовані Автономною Республікою Крим і територіальними громадами борги становили 2 млрд 432,3 млн грн, із них зовнішні – 2 млрд 361,5 млн грн, з яких 1 млрд 65,9 млн грн, або 45,1 відс., рахуються за місцевим бюджетом міста Києва.

* * *

**ПІДСУМОВУЮЧИ ВИСНОВКИ, КОЛЕГІЯ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ
ВІДЗНАЧАЄ:**

1. Виконання Державного бюджету України здійснювалося в першому кварталі поточного року в умовах спаду економіки на 1,1 відс., девальвації гривні до долара США на 38,1 відс., зростання споживчих цін на 3,0 відс., чистого відпливу прямих іноземних інвестицій на суму 543 млн дол. США.

2. Доходи державного бюджету становили 88,8 млрд грн, або 22,2 відс., річного плану, у тому числі загального фонду – 78,4 млрд грн, або 22,7 відсотка.

Порівняно з першим кварталом 2013 року, доходи державного бюджету зросли на 5,0 млрд грн, або 6,0 відсотка. При цьому обсяг переоплат податків і зборів до державного бюджету з початку поточного року збільшився на 6,3 млрд грн, або 23,0 відс., – до 33,8 млрд гривень. Залишки невідшкодованого платникам податку на додану вартість з початку 2014 року зросли на 5,8 млрд грн, або в 1,8 раза, – до 12,8 млрд гривень. Податковий борг економічно активних підприємств з початку року збільшився на 2,9 млрд грн, або 32,2 відсотка.

3. Видатки державного бюджету проведені в сумі 92,8 млрд грн, або 19,6 відс. річного плану, що на 5,0 млрд грн, або 5,6 відс., більше, ніж у попередньому році. План видатків загального фонду не виконано на 9,0 млрд грн, або 9,8 відсотка.

Загальний обсяг наданих з державного бюджету трансфертів збільшився, порівняно з першим кварталом попереднього року, на 5,5 млрд грн, або 20,8 відс., їх частка у доходах місцевих бюджетів – на 4,1 відс. пункту, до 56,9 відсотка. Частка власних і закріплених доходів місцевих бюджетів відповідно зменшилася і становила 43,1 відс. пункту.

4. За перший квартал 2014 року державний бюджет виконано з дефіцитом у сумі 4,1 млрд грн, або 5,2 відс. планового річного обсягу.

Фінансування державного бюджету здійснювалося переважно за рахунок державних запозичень, які на 57,5 відс. перевищили витрати на погашення державного боргу. Зазначене і девальвація гривні до іноземних валют призвели до збільшення державного боргу до 590,2 млрд гривень. Загальний обсяг державного та гарантованого державою боргу зріс до 721,8 млрд гривень.

Витрати на погашення й обслуговування державного боргу збільшилися, порівняно з першим кварталом 2013 року, на 4,1 млрд грн, або 19,0 відс., – до 25,6 млрд гривень.

ПРОПОЗИЦІЇ

Для покращення управління коштами державного бюджету і вдосконалення бюджетного процесу доцільно:

- встановити термін затвердження Кабінетом Міністрів України переліків бюджетних програм, що потребують нормативно-правового врегулювання використання бюджетних коштів;

- підвищити відповідальність посадових осіб за порушення порядку або термінів подання, розгляду і затвердження кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету;

- заборонити використання залишків коштів спеціального фонду, а також власних надходжень бюджетних установ без внесення відповідних змін до закону про державний бюджет;

- ліквідувати знеособлене дотування з бюджету соціальних послуг і запровадити надання адресної допомоги найбільш незахищеним верствам населення;

- внести зміни до бюджетного і податкового законодавства для поліпшення фінансової спроможності місцевих бюджетів за рахунок розширення закріплених джерел доходів місцевих бюджетів, зокрема загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів);

- прискорити прийняття нормативно-правових актів щодо порядків та умов використання окремих субвенцій, затверджених у державному бюджеті місцевим бюджетам на поточний рік, для забезпечення своєчасного і в повному обсязі проведення відповідних видатків;

- внести зміни до відповідних нормативно-правових актів з метою залучення до пілотного проекту щодо запровадження державного регулювання цін на лікарські засоби для лікування осіб з гіпертонічною хворобою всіх суб'єктів господарювання, які здійснюють відпуск лікарських засобів, що надасть можливість хворим придбавати необхідні препарати у зручний для них спосіб.

МАГУТА Р. М.

ГОЛОВА РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ